

DIRVA

NACIŲ ATGIMIMAS?

BAVARIJOS RINKIMŲ REZULTATAI SUKĖLĖ NEMAZO SUSIJAUDINIMO VAKARŲ PASAULYJE DĖL TO, KAD NACIONALDEMOKRATŲ PARTIJA, Į KURIĄ ŽIŪRIMA KAIP HITLERIO ĮPĖDINĖ, SURINKO 7.5% BALSŲ. — NACIŲ IDEOLOGIJOS ATGIMIMAS AR TIK PAPRASTAS POSŪKIS Į DEŠINĘ?

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Per praeitų metų rudens rinkimus į Vakarų Vokietijos federalinį seimą nacionaldemokratų partija -- NPD -- surinko tik 2% balsų. Šipavasarį, renkant savivaldybes, jos gautų balsų skaičius padvigubėjo. Tas reiškinys pačioje Vokietijoje ir ypač užsieniuose sukėlė nerimo. "Baisus prisiminimas" -- išsigando Stokholmo dienraštis Dagens Nyheter, londoniškis The Times, kaip paprastai, buvo kiek ramesnis, tačiau ir jis rašė apie "neraminantį faktorių". Maskvos Pravda balsų padvigubėjimą pavadino "aliarmujančiu ženklu", oparyžiskis Le Monde klausė, ar tai tik nebus "pirmosios naujo rudojo maro votys".

Praėjo pusė metų, ir per paskutinius Hesse no ir Bavarijos rinkimus nacionaldemokratų partija vėl padvigubino sa-

vo gautus balsus -- Hesse no seime ji turės 8, o Bavarijos seime -- 15 atstovų. (Firmasis seimas turi viso 100, o ant-rasis 204 atstovus). Londoniškis Daily Mail jau konstatavo, kad šiaip ar taip, NPD "tvirtai pasta-tė savo koją duryse į vo-kiečių politiką".

Baimė turi dideles akis -- sako vokiečiai ir tai tinka net tik jiems, bet ir jų gyvenimo stebėto-jams užsieniuose. Man atrodo, kad NPD laimė-jimas (ir tai labai nedidelio masto, ką reiškia 7 ar 8%) kol kas tėra tik normalus posūkis į dešinę, išplaukęs iš nusivylimo ligšioline politinio gyvenimo raida. Stačiai reiktų stebėtis, jei jo nebūtų.

Čia reikia pastebėti, kad pokario Vokietijoje dešinės politinės pažiūros nebuvo labai populiarios. Tų pažiūrų šalininkai buvo gerokai su-

skilę ir negausūs. Vieną kiek didesnę "Socialisti-nę Reicho partiją" uždarė Federacijos Konstitu-cijos Teismas, kaip nacių (NSDAP) partijos pa-likuonę, dar 1952 me-tais.

Dabartinė NPD tėra tik 3 metų amžiaus ir gi-nasi nuo bet kokių radika-lių užsimojimų. Ji sako-si norinti laikytis demo-kraatinės tvarkos, tačiau jos vėliava yra raudona su baltu skriduliu viduryje, lygiai kaip buvo nacių. Tik naciai baltam skridulyje turėjo svas-tiką, o nacionaldemokra-tai turi mėlynas raides: NDP.

NDP pirmininkas yra Bremeno cemento fabri-ko savininkas Fritz Theilen, tačiau faktinas vadas ir "spiritus mo-vens" yra vicepirminin-kas Adolf von Thadden.

Šitas Adolfas niekada nepriklausė kito Adolfo, Hitlerio partijai. Jis yra kilęs iš Pommeranijos stambių dvarininkų gi-minės, kurios tarpe bu-vo ir Hitlerio šalininkų ir priešininkų. Gimęs 1921 metais, karui prasi-dėjus jis atsidūrė kariuo-menės eilėse. 1944 m. spalio mėn. vyr. leitenan-tas Adolfas von Thadden dėl sunkaus sužeidimo galėjo būti iš kariuome-nės atleistas, tačiau, po kai kurių apsisvarstymų, jis nutarė joje palikti sa-vanoriškai, nepaisant fakto, kad ką tik gavo ži-nią apie vienos savo pus-eserės Elisabeth -- pa-smerkimą mirti už tai, kad planavo po karo steig-ti tam tikrą labdarių or-ganizaciją, panašią į Amerikos kvekerius ir tuo reikalu susirašinėjo su Šveicarija.

Vyr. lt. von Thadden tada apsisprendė, kad jis kovoja ne už nacius, bet ... Vokietiją. Ir tą spren-dimą laiko svarbiausiu savo gyvenimo sprendi-mu. Tiesa, kad ta kova buvo ne tik už Vokietiją, bet ir už nacius, tačiau

(Nukelta į 2 psl.)

Korp! Neo-Lithuania New Yorke skyrius lapkričio 12 d. minėjo korporacijos 44 metų sukaktį. Nuotraukoje minėjimo prezidiumas. Iš kairės: R. Bitėnas, dr. J. Puzinas, V. Jurgėla, A. Čekienė, E. Kavalinaitė, A. Sperauskas.

Korp! Neo-Lithuania New Yorke šventėje pakeltieji į seniorus duoda priesaiką. Iš kairės: R. Bitėnas, R. Giedraitis, J. Stankūnas, K. Tamašauskaitė, V. Gruzdžio nuotraukos

ŠIANDIEN IR RYTOJ

BALTIJOS jūroje ši rudenį švedai net tris kartus turėjo imtis priemonių prieš nepažįstamus povandeninius laivus, kuriems davo švedijos pakrantėse. Kaip ir visi karo laivai, povandeniniai laivai, pagal tarptautinį susitarimą, turi teisę įplaukti į teritorialinius vandenius ir net, reikiamu atveju, į uostas, bet tas leidimas galioja, jei jie plaukia paviršiumi, o ne pasinėję į pareikalavus, parodo savo tautybę.

Taikos metu retai kada būna atsitikimų, kad povandeniniai laivai nesilaikytų šių taisyklių.

Tad suprantamas švedų nerimas dėl tų vaiduoklinių povandeninių laivų, kurie nenori parodyti savo veido. Kiekvieną kartą švedai juos apmėto povandeninėm bombom ir radaru vairuojančiom torpedom. Bet vaiduokliniai povandeniniai laivai, valdomi prityrusių jūrininkų ir būdami aukštos kokybės, išlenda iš tinklo. Iš visų duomenų spėjama, kad tai sovietų povandeniniai laivai.

Ko jie ieško švedijos pakrantėse? Ar pulkininkas Wenerstroem sovietams neužtenkamai išdavė švedijos gynybos planų, kad dabar jie rizikuotų moderniu povandeniniu laivu ir keliasdešimties jūrininkų gyvybe?

Žmogus, kuris galvoja žinąs atsakymą į šį klausimą, šiuo metu gyvena Hajfos priemiestyje, tai Michael Zolotar, 57 metų amžiaus, kuris prieš 25 metus buvo Gosbanko Leningrado skyriaus vyriausioju buhalteriu. 1940 m. NKVD, drauge su keliais kitais to banko tarnautojais į pasiuntė į aukso sandėlį Vasilievskio saloje prie Leningrado. Čia buvo suvežtas iš Baltijos kraštų išvogtas auksas. Kai už metų vokiečiai pradėjo artėti prie Leningrado, maršalas Vorosilovas įsakė evakuoti iš buv. carų rūnuose esančių muziejų visas brangenybes. Jos buvo pergabentos į Vasilievskio salą, pirm nusiumiant į saugesnę vietą Sibirą. Bet įvykdė klostėsi daug blogiau negu sovietai numatė, tad spalio 18 d. Michael Zolotar su kitais tarnautojais Vasilievskio saloje į povandeninį laivą L-4, kuriam vadovavo kpt. Viktor Derevienko, pakrovė auksą ir kitokias brangenybes. Povandeninis laivas turėjo prasiveržti pro vokiečių blokadą ir plaukdamas švedijos pakraščiais pasiekti Angliją. Ten, pasipildęs kuro, pasukti į Murmanską. Spalio 22 d. L-4 pakėlė inkarą ir išplaukė subrangiu kroviniu. Pusė įgulos buvo pakeista NKVD tarnautojais, kas apsunkino laivo manevravimą. Povandeninis laivas vis dėlto prasiveržė pro vokiečių blokadą, bet vėliau dėl techniškių sugedimų, kaip buvo kalbama Leningrade, spalio 26 į 27 naktį, slaučiant audrai, su įgula ir kroviniu nuskeno prie švedijos krantų.

Manoma, kad dabar, sovietai, padrąsinti amerikiečių povandeninių laivų pasisėkimo prie Ispanijos ieškant atominės bombos, pradėjo panašiai ieškoti nuskenusio L-4 su brangiu kroviniu.

UTENOS rajono pirmininkas restorane diskutuoja su vienu darbininku. Po aštunto stikluko vodkos ir šešto bokalo alaus jis sako darbininkui:

-- Aš tau, drauge, duosiu du gerus patarimus. Pradžioje, tu įstok į partiją ir pamatysi kiek turėsi naudos...

-- O koks antras patarimas?

-- Antras? Neklausyk manęs ką aš tau sakau, nes esu girtas...

(vg)

KIEK VILNIAUS EISENOJE BUVO NORINČIŲ SAVARANKIŠKAI PADEMONSTRUOTI?

Bolševikinės rusų revoliucijos pagerbimo diena (lapkričio 7, pagal senąjį kalendorių -- spalio 25), kuri dabar ir Lietuvoje privalo būti atžymėta iškilėmis, vėl praskambėjo, kaip šimtąjį kartą ta pačia adata grojama plokštelė. Anot valdinės spaudos, "liaudis pademonstravo savo susitelkimą apie šlovimąją komunistų partiją, nepalaužiamą ryžtą kovoti už komunizmo pastatymą" ir t.t. Laikraščiai dar kartą stambiomis raidėmis skelbė, kad "šiama spalio vėliavos",

"Spalis žygiuoja per planetą", "Tvirtas draugystės plienas" ir "Tegyvuoja didi, neišardoma partijos ir liaudies vienybė".

Tik vienas iš Tiesos redaktorių (D. Šniukas, kuriam retkarčiais pasitaiko žvilgtelėti į dalykus ir iš gyvenimiškesnės pusės), šoktelėjo kiek į šalį nuo valdinio reportažo plokštelės ir pateikė keletą "šventinių miniatiūrų", primenančių, kad ir komunizmas "bestatant" gyvenimas ne vien "spaliai". Būtent:

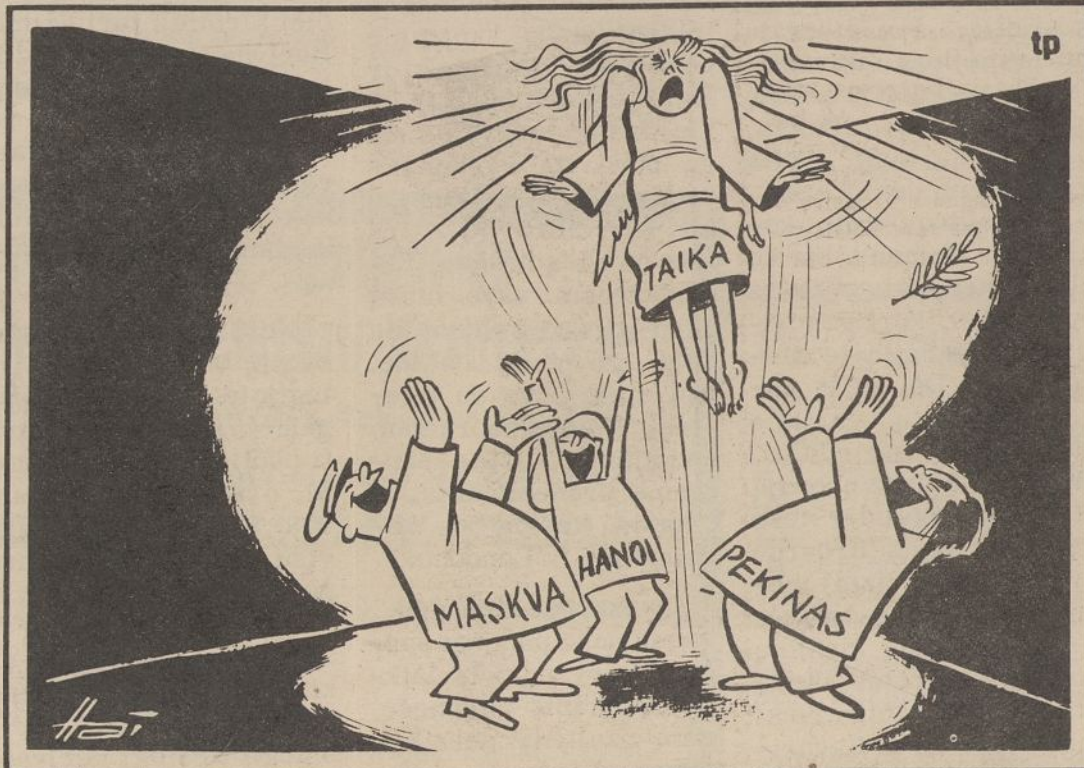
* Kai Vilniuj "visi žygiuoja",

tai Vilniaus troleibusai stovi. O jų vairuotojos sėdi. (Ta proga stebėtojas primena, kad "troleibusus dabar vairuoja moterys"). Sėdi ir mezza mezz-tukus. Privatinių prekių pačioj komunizmo šlovimo eisenos pašonė. Suprask, -- kai komunizmas taip pastatys, kad jis, ir cukrinius, pyragėlius kepti išmoks, tai ateis galas bobučių - senukų prekybai: teks jiems išmokyti pragyventi iš "užtikrinto senatvės aprūpinimo".

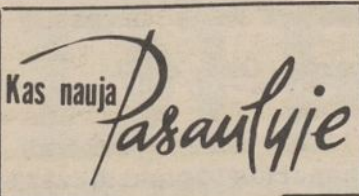
* Bobutės saldainiukai išmoningi: širdelės, žirgeliai, raiteliai... Malonumas ne tik pirkti, bet ir rinktis. Vienas šių laikų viršininkijos pataikūnas teiraujasi: -- Gal, bobut, turi ką nors su spalio šventėm? Ką nors su vėliava? Einu pas profsąjungos pirmininką. -- Neturiu, velkel, aš senoviškai. Imk su širdelėmis, bus gerai. Ir per spalio šventes širdį prisiminti reikia. O tai vaikšto raudonom nosim, jos nesigallėdami...

Kiti pirkėjai, lyg tyčia, barsto druską stačiai ant komunistinės ambicijos žaidžiu: -- Mamytė, o kodėl raitelių ant kočių nėra parduotuvėse? -- Fabrikai negamina. -- O kodėl? -- Matyt, nemoka. -- Tai kodėl

(Nukelta į 2 psl.)

-- Tegyvuoja taika!...

* BULGARIJOS komunistų partijos suvažiavimo proga suskrido ir visų kitų kraštų tos partijos vadovai su Kremliaus bosu Brežnevui priešaky. Pekino pasmerkimo klausimui iškelti buvo išstumtas bulgarių Živkovas, Brežnevui tuo klausimu grojant "antrąjį smuklį". Ir kas gi pasirodė -- tik R. Vokietijos, Prancūzijos ir Vengrijos atstovai pasisakė už bulgarų -- rusų pasiūlymą pasidengti Pekiną. Visi kiti sugebėjo lošti toliau "neutralia" korta Maskvos -- Pekino žaidime. Kai kas tai laiko didžiuliu Maskvos pralaimėjimu, nes kitų valstybių komunistiniai vadai pasilieka laisvesnes rankas paramai iš Maskvos gauti ir prekybai su Pekinu plėsti. Be to, niekas neskuba pasikeičti Maskvą ar Pekiną laimėtoju toje dvikovoje.

* RESPUBLIKONAI LAIMĖJO 677 naujas vietas valstijų seimeliuose, kai 1964 m. buvo pralaimėję 529.

* RICHARD EARLE HEALEY, pietinės Kalifornijos komunistų pirmininkės Dorothy Healey sūnus, pats aktyviai pasireiškias prokomunistų organizacijose, gavo 6,600 dol. vyriausybės stipendiją studijoms tęsti.

* PIRMĄ KARTĄ kelerių metų bėgyje Vyr. Teismas Washingtono atmetė negrų demonstrantų apeliaciją. Grupė negrų buvo nubausta už demonstracijas prie Tallahassee kalėjimo Floridoje, 5 prieš 4 balsais Vyr. Teismas jų apeliaciją atmetė, pareiškiant, kad kalėjimai veikia saugumui užtikrinti ir nėra atviri publikos demonstracijoms. Be to, "ne tik valstijos, bet ir privati nuosavybė turi teisę būti apsaugojama tikslams, kuriems ji teisiškai statyta."

Yra ir daugiau ženklių, rodančių Vyr. Teismo poskų teisėtumą, o ne pataikavimo kryptimi.

* VIS DAR tebeanalizuoja lapkričio 8 d. rinkimus ir stebi prez. Johnsono reakciją, sako, kad rinkimai parodė nepritariamą Great Society idėjomis ir pritarimą karo Vietname politikai.

Nacių atgimimas?

(Atkelta iš 1 psl.)

.. ką padarysi. Nieko negali padaryti ir dėlto kad daugiausiai naujos partijos rėmėjų yra kaip tik iš buvusių nacių tarpo.

NPD neturi savo programos, bet tik šūkius, iš kurių susidaro partijos manifestas, kuriame reikalaujama liautis vokiečiams vieniems primesti visą kaltę už karą žiaurumams. Vokietijai turėtų būti grąžintos atplėštos teritorijos, sustiprinta moralė, apsaugota markės vertė nuo infliacijos ir panašiai. Į klausimą, kaip tai padaryti, partija kol kas dar neatsako, tačiau turi vienų šūkių užteko patraukti savo tarpą tuos vokiečius, kuriems, kaip vienas išsireiškė, nusibodo "amžinas rikšmas, kad mes buvome didžiausi kiaušės visame pasaulyje (dieses ewige Geschrei dass wir allergroessten Schweine auf der Welt waren)". Savaimė aišku, kad prie to prisidėjo Bonnos ligšiolinės politikos nepasisekimai, Vakarų pasaulyje vykstanti moralinių pažiūrų revoliucija ir negalėjimas pasiekti Vakarų pasaulio, o ypač Vakarų Europos politinės vienybės. Visa tai turėjo padaryti pa-

Paskutinės II Pasaulinio karo dienos (8)

Montgomery laukia žalio signalo

Rytų fronte prie Oderio raudonoji armija būrėsi, bet dar nebuvo pasiruošusi Berlyno puolimui. Sovietų generolai buvo tuo nepatenkinti. Oderio upė sudarė natūralią gynybos liniją ir tą pavasarį atodrėkis buvo vėlyvas. Upė dar daliniai buvo pasidengusi ledu. Kitame krante vokiečiai stiprino gynybos liniją, mūrijo blochauszus, įrenginėjo minų laukus ir artilerijos lizdus. Kiekvieną dieną vokiečiai stiprėjo ir sovietai dėl to nerimavo. Labiausiai iš visų buvo nepatenkintas 8-tos sovietų armijos vadas gen. Čukovas, kuris po Stalingrado gynybos pasidarė populiarus Sovietijoje. Jis dėl vėlavimosi kaltino vakariečius.

Vokiečiams pradėjus ofensyvą Ardenose, anglai ir amerikiečiai prašė Stalino, kad jis palengvintų atkirtį, pūdamas vokiečius rytuose. Stalinas tada sutiko pradėti ofensyvą Lenkijoje, nors ji buvo numatyta daug vėliau. Lenkijoje rusų žygis buvo toks greitas, kad greit jie pasiekė Ode-

lankią dirvą nacionalinėm idėjom bei bendram posūkiui į dešinę.

Už posūkį į dešinę kalba ir Bavarių krikščionių socialų partijos bendrosios vokiečių krikščionių demokratų partijos "sesers" absoliučios daugumos laimėjimas. Jie dabar turės 110 atstovų 204 narių seime, atseit, lengvai galės sudaryti krašto vyriausybę.

Skaudžiai pralaimėjo liberalai (laisvų demokratų partija), negalėjusi nė vienoje rinkiminėje apskrityje surinkti 10% visų balsų ir dėl to nepravedusi į seimą nė vieno savo atstovo, nors ir surinko 5% visų balsų. Socialdemokratai gavo šiek tiek daugiau balsų, kaip per praėjusius rinkimus, ir turės 79 atstovus.

Bavarijos rinkimai turės įtakos ir derybas dėl naujos vyriausybės sudarymo. Smūgis liberalams pavertė niekais socialdemokratų vado Willy Brandto viltis tapti kancleriu, sudarius socialdemokratų - liberalų koaliciją. Po liberalų pralaimėjimo Bavarijoje tokia koalicija nebūtų populiari. Tai, žinoma, praplečia kiek kelią krikščionių demokratų - socialdemokratų koalicijai. Tačiau tokia koalicija nepalikta stiprios opozicijos, kuri yra būtina demokratinėje santvarkoje. Dėl to iš socialdemokratų partijos vadų tarpo pasigirdo balsų reikalaujančių naujų rinkimų. Pagal dar nesena (prasidėjus Erhardo vyriausybės krizei) viešosios nuomonės tyrinėjimą, iš naujų rinkimų socialdemokratų išeitį laimėtojais, tačiau rinkimai Hessene ir Bavarijoje tokios prognozės toli gražu nepatvirtino.

ri ir pamatė, jog pirmieji jų daliniai atsidūrė toli nuo tiekimo centrų užnugaryje, kas sudarė didelių sunkumų armijai, neesant gerų ryšių kelių. Reikėjo sustabdyti tolimesnę ofensyvą, nes armijai pradėjo trūkti šaudmenų ir benzino. Toks persigrupavimas užtruko du mėnesius ir vokiečiai galėjo išsitvirtinti kitoj pusėj Oderio.

Bet sovietų 1-mos šarvuotųjų armijos vadas gen. Katukov dalinai tuo buvo patenkintas. Jo armijos žmonės gavo progos pasiilsėti ir pasitaisyti šarvuotuosius. Jo tankai buvo tiesiai linijai padarę 570 km. kelio, bet skaitliškai rodė 2000 km. Gi žmonės neturi skaitliukų ir nežinia kiek kiekvienas jų padarė kilometrų.

Visi žinojo, kad reikia išnaudoti pertrauką ir gerai pasiruošti, nes būsimasis mūšis bus labai smarkus. Maršalai Žukovas, Konievas ir Rokosovskis, skaitydami žvalgybos pranešimus jau dinos. Jų žiniomis vokiečiai organizuoja stiprią gynybą: daugiau kaip milijonas karių ir trys milijonai civilių bus išstatyti ginti Berlyną, tad teks muštis vienam rusui prieš tris vokiečius.

Kada įvyks tas didysis puolimas? Maršalai nieko nežinojo. Taip kaip vakaruose visi generolai laukė gen. Eisenhowerio žodžio "pirmyn!", taip raudonosios armijos vadai laukė įsakymo iš Stalino. Kas labiausiai nerimą kėlė sovietų vadovybėje, tai anglų ir amerikiečių jėgų, persikėlusiu per Reiną greitais manevravimas. Kiekvieną dieną anglo-saksai artėjo prie Elbės ir Berlyno... Jei Maskva pavėluos duoti įsakymą, amerikiečiai ir anglai pirmieji užims Berlyną. O Stalinas vis dar nesisukbino duoti įsakymo pulsti. Jis irgi kažko laukė.

Prancūzijoje Reimso mieste, technikos mokykloje, kuri galėjo sutalpinti 1500 mokinių, gen. Eisenhoweris buvo įsirengęs savo štabą -- Supreme Headquarters of the Allied Expeditionary Forces, arba sutrumpintai S.H.A.E.F. Mokyklos pastatas buvo mažas tokiame štabui, kuriame buvo 1500 karininkų ir 4000 puskarininkų ir karių, tad po mokyklos stogu buvo tik vyriausias vadas su savo štabu, o kiti skyriai buvo išskirstyti po visą miestą. Eisenhoweris savo biurą buvo įsitaisęs vienoj klaseje pirmame aukšte. Ant stalo buvo du telefonai. Vienas paprastam naudojimui, kitas skubiems pranešimams, su jungtas tiesiog su Washingtonu ir Londonu.

Išvakarėse Eisenhoweris buvo padaręs šuolį į Paryžių, kur laikraštinkams pranešė gerą naujieną: persikėlimą per Reiną. Jis pasakė, kad didžiausia vokie-

čių gynybos linija nugailėta ir nors vokiečiai dar priešinsis, karas jau laikomas laimėtu. Grįžus jam į Reimsą, štabo viršininkas gen. Bedell Smith padavė iš maršalo Montgomery telegramą, ant kurios buvo užrašyta: For Eisenhower Eyes Only. Montgomery prašė leidimo pulti Elbės ir Berlyno kryptimi. Bet kita telegrama buvo iš jo vyresnio viršininko, generolo Marshallo, amerikiečių armijų štabo viršininko. Abi telegramos išvakarėse buvo gautos dviejų valandų skirtume, bet tą rytą Eisenhoweriui parodytos vienu laiku ir tai gal turėjo įtakos į Eisenhowerio lemiamą karą sprendimą.

Prieš keletą mėnesių Eisenhoweris, vyriausias sąjungininkų jėgų vadas, iš anglų-amerikiečių štabo gavo misiją: išsikelkite Europos kontinente ir pradėkit operaciją, kurios tikslas turi būti Vokietijos širdis ir sunaikinimas jos karinių jėgų. Ši nurodymą jis atliko gerai. Bet jis pilnai neatitiko vyriausiojo vado idealų, kokią įprasta matyti Europoje. Eisenhoweris užsienio politikoje pasirodė analfabetas. Būdamas ištikimas amerikoniškai tradicijai, jis nenorėjo kištis į civilinius reikalus. Jis galvojo, kad jam užtenka tik kariauti ir nugalėti, o politika turi rūpintis civiliai. Tad ir darydamas sprendimus, Eisenhoweris žiūrėjo gyvenimui kariškų tikslų. Jam niekas nedavė jokių instrukcijų dėl pokarinės Vokietijos administravimo ir tą jis pats laikė ne savo kompetencija. Mano misija, sakė jis, yra greitai laimėti karą ir sunaikinti vokiečių armiją.

Maršalo Montgomery telegrama buvo karo laimėjimo paskubinimas. Montgomery, kuris buvo trim metais vyresnis už Eisenhowerį, neprašė nurodyti kaip jis turi kovoti, jis norėjo gauti leidimą pulti. Labiau už kitus vadus, Montgomery orientavosi politikoje ir kariškuose reikaluose, laikydamas juos neperskiriama. Jis matė būtiną reikala, kad anglai ir amerikiečiai pirmieji turi užimti Berlyną ir nutarė, kad tą turi atlikti 21-jų armijų grupė. Eisenhowerio reikala, kaip telegramą, kaip vėliau gen. Smith pasakojo, buvo panaši arkliai, kuriam nori uždėti balną.

Nesutarimas tarp dviejų vadų buvo ir strategijoje. Montgomery galvojo, kad reikia daryti puolimą ribotame fronte, o Eisenhoweris galvojo, kad reikia pulti visu frontu. Dėl to maršalai Montgomery ir Alan Brook nenustojė visą laiką Eisenhowerį ištikinti, kad reikia ofensyvai duoti vieną kryptį, smogti tiesiog į Berlyną.

(Bus daugiau)

KIEK VILNIAUS EISENOJE...

(Atkelta iš 1 psl.)

nepaskiria tos tetos direktorium?

* Gedimino (Katedros) aikštėj plakatai ir minia. O Galerijoje (Katedroj) -- solistės, vargonų ir kvarteto koncertas. "Susimąstę lankytojai sustingsta, kai pasigirsta Ave Maria melodija".

Ne taip seniai tas pats miniatūrų rinkėjas, išgirdęs tokį dalyką ir dar tokią dieną, gal būtų skubėjęs šauktis greitosios čekistų pagalbos. Dabar, -- kaip lapė ties nepasiekiamomis vynuogėmis, pats savo įkalbinėja, kad "Šuberto kūriniai socializmui netrukdo, o padeda"...

* Esama Vilniuje ir kitaip "spalvūs" švenčiančių. Juos miniatūrose atstovauja tik simbolinės (Birbilo, Kikilo, Gurgulo)

pavardės. Toki, nuo patryto ėmę šventę šventinti pusbonkiais, ją baigia milicijos blaivykloj. O vis tiek džiaugias: "Kad švenčiau, tai švenčiau! Dar dabar galva braška".

* Ant pačių aštriausią ašmenų miniatūrų rinkėjas užsislojo pasakojime apie vaiką, kurs eisenoj tėvo ant pečių nešamas "staiga smarkiai suspurdėjo: -- Tėte, aš noriu savarankiškai pademonstruoti! Suprantį? -- savarankiškai!"

Užrašytoji miniatūra rytojaus dieną skaitytojų mintyse pasipildė neužrašytu klausimu: o kiek buvo eisenoj žygiuojančių suaugusių, nesinėiojančių pagundos irgi kokią dieną, kaip tas vaikas, smarkiai suspurdė ir savarankiškai pademonstruoti?

(ELTA)

HELP WANTED MALE

WANTED AT ONCE
JOURNEYMEN
TOOL & DIE MAKERS
&
MILL HANDS
Day & night shifts
All fringe benefits.
G. & W. TOOL CO.
21770 Wyoming Ave.
Between 8 & 9 Mile Rd.
Oak Park, Mich.
(119-128)

WANTED AT ONCE
JOURNEYMEN
OR
1st CLASS SKILLED
MACHINE HANDS
BORING MILL OPERATORS
VERTICAL & HORIZONTAL
MILL
MACHINE REPAIRMEN
PLANNER HANDS
TOOL MAKERS
58 HOUR WEEK
Long program--excellent fringe
benefits.
ARTCO INC.
1925 Clay, Detroit, Mich.
3020 Indianwood Rd.,
Lake Orion, Mich.
31915 Groesbeck, Fraser, Mich.
(118-127)

MILL
OPERATORS
TOOL MAKERS
MACHINE
BUILDERS
Must be Journeymen
58 hour week
F. Joseph Lamb Co.
5663 E. 9 Mile,
Warren, Mich.
(125-131)

FOREMAN: For Medium Size
Rubber Plant, North Detroit
Area--Paid insurance for employees and dependents, excellent vacations, pensions and other benefits. Reply to St. Clair Rubber Co., P. O. Box 188, Marysville, Mich. An Equal Opportunity Employer.
(123-127)

WANTED AT ONCE
EXPERIENCED
AUTOMATIC SCREW
MACHINE
OPERATORS AND
SET UP MEN
Must be experienced on Davenport and New Britains. Steady work for qualified men. Good working conditions. Fringe benefits & overtime.
DETROIT ALLIED
MACHINE PRODUCTS
6511 STRONG
DETROIT, MICH.
313 WA 1-2846
(119-128)

WANTED AT ONCE

MACHINE BUILDER LEADERS

Day and Afternoon Shift.

Must be JOURNEYMEN

Special Machine & Eng. Inc.

20000 W. 8 Mile Rd.
(Corner Evergreen Rd.)
Southfield, Mich.
313 -- 444-1540
(121-127)

EXP. MACHINISTS

FULL TIME--GOOD HOURS
CALL BY PHONE OR IN PERSON
FROM 9 AM TO 6 PM
MONDAY THRU FRIDAY
SANFORD MFG.
CORP.
695 RAHWAY AVE.,
UNION, N. J.
(201) -- 687-3200
(114-130)

MOLD MAKERS DIEMAKERS TOOL MAKERS

YOU DESERVE THE BEST, AND
WE FEEL WE OFFER THE BEST.
..EXCELLENT HOURLY PAY
..WORKING CONDITIONS
..VACATION PAY
..HOLIDAY PAY
..INSURANCE PROGRAM
..PROFIT SHARING
ENGINEERED
PLASTIC MOLDS
56210 CLOVER RD.
MISHAWAKA, INDIANA
(124-128)

HOSPITAL PERSONNEL

A qualified and experienced Director of Nursing is required for a 30 bed hospital with 3 medical staff. Salary open to negotiation. Living-in accommodations available in modern nurses residence. Personnel policies. Located on Saskatoon Edmonton C. N.R. mainline and bus service. Apply in writing to Administrator, Unity Union Hospital, Unity, Sask. also a

Combined Lab and
X-Ray Technician
required. Apply in writing to the
Administrator.
(123-130)

WANTED AT ONCE
EXPERIENCED OR TRAINEES.
HAND SCREW MACHINE
OPERATORS & MACHINE
OPERATORS
Must have job shop experience. Steady work. All shifts.
BENTON CORP.
2870 Industrial Row Troy, Mich.
(123-129)

STEEL FITTERS

You will like working on the Detroit waterfront on lake and foreign ships. Steady employment.

NICHOLSON
TERMINAL & DOCK CO.
Foot of Great Lakes Ave.

River Rouge, Mich.

VI 2-4300

DIRVA

The Lithuanian Newspaper

Established 1915

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103
Telephone: 431-6344.

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.

Published every Mon., Wed., and Fri. except in case of
Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Dirva išeina:
pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais,
išskyrus šventes.

Redaguoja:

Jonas Čiuberkis ir Vytautas Gedgaudas

MES, MŪSŲ CHORAI IR TAUTINĖ REPREZENTACIJA

Susitikus su kurio nors choro vadovybe, kas kart garčiau, kas kart liūdnės gaida nuskaamba susirūpinimas to ar kito choro ateitimi. Trūksta dažnai ir reikiamų išteklių tolimesniam gyvamuiui. Esamos sąlygos neleidžia kur nors plevėlėti. Norint rimtai ruoštis, auklėti ir reprezentuoti, reikia tam ir tinkamų sąlygų. Toji chorų problema iškyla ne vienoje vietovėje. Jų problemos ir tolimesnio gyvavimo klausimai iškyla visur. Čia į talką ateina Mūsų Pastogės redaktorius V. Kazokas, savo spalio 17 vedamuoju, kurį choristai ir Dirvos skaitytojai pasiskaitė, kai kuriuos vietovardžius pritaikę savo miestui, galės pasidaryti ir reikiamas išvadas. Prie V. Kazoko vedamojo neturime nei ko pridėti nei atimti.

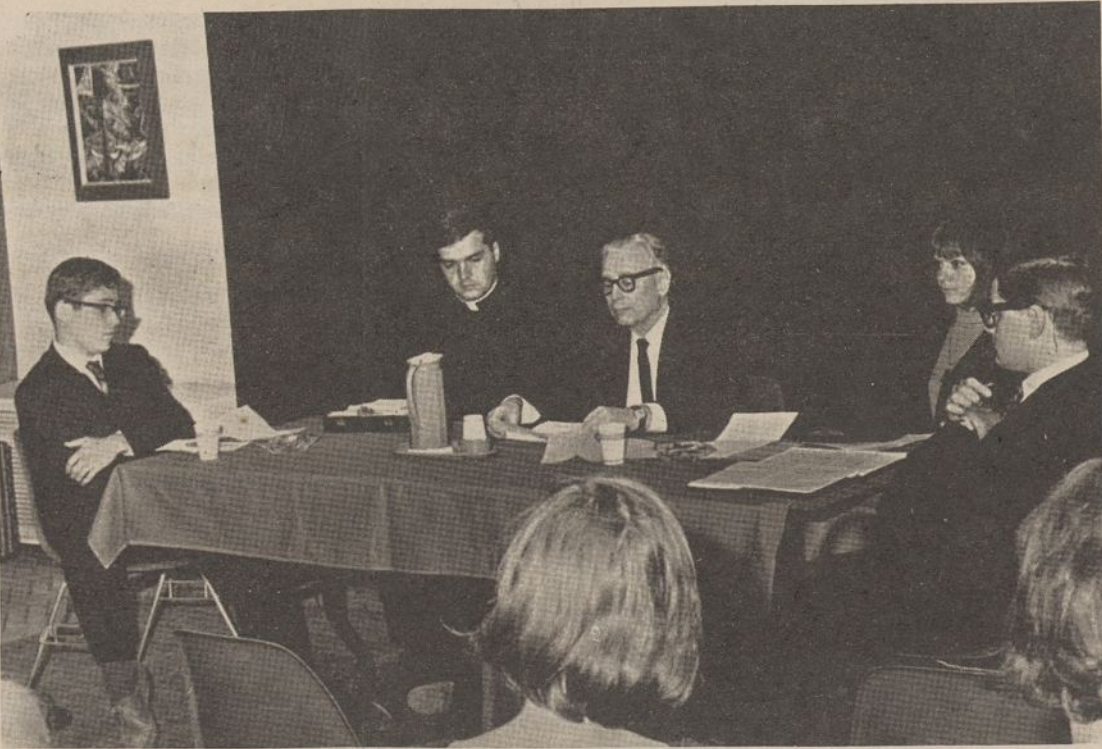
~ "Tiesiog neišsivaizduojamas lietuviškas gyvenimas Išeivijoje ir jo poreikiai be chorų: be choro neišsiverčiama bažnyčioje, tautinių švenčių minėjimuose, per chorą su savo dainomis reprezentuojamės tarptautiniuose pasirodymuose ir t. t. Žodžiu, Išeivijos gyvenime lietuviškas choras yra toks meninis vienetas, kuris pritaikomas, kaip mūsų tėvai sakė, ir "prie tanciaus, ir prie ražančiaus".

Šitokią chorų misiją mes visi žinome ir ją kuo plačiausiai išnaudojame. Planuojamas koks nors minėjimas, šventė ar kas nors panašus ir trūkstant kas dalyvautų programoje, pati pigiausia ir tikriausia išeitis -- pakviesti chorą. Jis visur tinkamas -- ir bažnyčioje iškilinėse, ir minėjimų salėse, Trukso listo, poeto, paskaitininko -- nebijokite: viską išlygins ir atpirks chorai! Ir taip mes gyvename kaip pas Dievą už pečiaus -- mūsų numatytoje parengimuose dalyvaus kas ar nedalyvaus, bet choras tikrai bus, ir tuo viskas išperkama. Niekas net neklaužia, ar lengviau susirinkti ir dalyvauti numatytoje programoje 40-60 asmenų chorui, ar vienam bei keliems asmenims. Bet... tegu tik vieną kartą choras nepasirodo ten, kur kviečiamas, tuoj pat paaiškės viešumoje choro "nusiistatymai": antilietuviški, nepatriotiški, antibendruomeniniai, individualistiniai... Šito niekas neprimeta individui, kuriam visasas yra lengviau kur nors dalyvauti, negu 40-60 žmonių masei.

Visa tai turint galvoje kyla klausimas -- kiek aš, tu, arba

kiekvienas prisidedame, kad toks choras, koks jis bebūtų, išsilaikytų ir juo galėtume be sąžinės priekaištų didžiulius ir reprezentuoti? Reikia chorui kur nors reprezentuoti, sakysim kviečiamam išvykti į kitą Lietuvos koloniją arba pas kitataučius, kur būtų drauge reprezentuojamas ir lietuvių vardas, kas ateina į pagalbą? Malonu, kad choras nuolat gieda bažnyčioje arba nuolat pasirodo mūsų švenčių ir minėjimų programose, bet niekas nepagalvoja, kieno sąskaiton visi tokie choro pasirodymai ir reprezentacijos. Iki šiolei bent Australijoje visi chorai, visur, kur tik buvo kviečiami dainuoti nereikalaudami užmokėčio arba kelionės išlaidų. Ir tas pasidarė ne vien kaip taisyklė, bet ir choro pareiga, nes jei choras kur nors atsisakytų, tuom syk būtų replika -- kamgi iš tiesų tuos chorą ir turime, jeigu jais negalime remtis? Aišku, su priekaištais mes visi greitai, bet kas rūpinamės tokiomis chorais? Lengva chorams statyti reikalavimus, bet turime atsiminti, ar mes patys teisingai iš jų reikalaujame patys prie jų išlaikymo niekuo nepriširdami. Antai Sydnėjaus "Dainos" chorui pereitą kartą su džiaugsmu skaitėme, kad Bankstown Apyl. Valdyba paskubėjo į pagalbą prisidedama savo aukla, iki šiol tik vienam ramovėnui pastoviai materialiai rėmė chorą. O choras, turime galvoje ne vien tik Sydnėjaus, bet ir visus kitus chorą, beasmeniškų choristų išlaidų, turi ir bendrų, kuriuos daugiau priklausytų padengti visuomenei, bet ne pačiam chorui.

Artėja Dainų Šventė. Ne Mėno Dienų Rengimo Komiteto ir ne Kultūros Tarybos rūpestis turėtų būti, kad tos kitos kolonijos chorai ar kitoks meninis vienetas ar asmuo reprezentuotų šventėje koloniją bet tuo turėtų pasirūpinti pati vietos bendruomenė apylinkė arba jos sudarytas organizacijų komitetas. Tuo tarpu net ir šiuo reikalu turi pasirūpinti pats vietinis choras, kuris pilnai turi teisės reikalauti iš vietinės visuomenės jam padėti ne tik Dainų Šventėje pačiam reprezentuoti, bet ir pačią koloniją reprezentuoti. Argi nebūtų gražu ir prasminga, kad šitas finansinis rūpestis patiem chorams atkristų ir jų finansinius rūpesčius perimtų bendruomenė arba jos padaliniai ten, kur ją patys chorai reprezentuoja arba tarnauja. Šalia materialinės pusės chorai jaučią ir moralinę pusę, kad visuomenė juos įvertina ir jais rū-

Jaunimo simpoziumo apie žodžius į tautą dalyviai New Yorke lapkričio 19 d. Sėdi iš kairės: Ramūnas Girnius, Antanas Saulaitis, S.J., moderatorius Vincas Rastenis, Skirmantė Makaitytė ir Romas Misiūnas.

Neberadau civilizuotos Lietuvos

Pasakoja A. Milukas

(2)

Išlaipino netoli Vorkutos, kur vidurkis 40 C, -- pasakoja toliau A. Milukas, -- ir tame šaltyje apgyvendino jau anksčiau tokių pat vergų kaip mes, pastatytuose mažuose namukuose, kurių buvo apie 10, o kalinių juose gyveno du tūkstančiai. Čia buvo daugiausia tremiami karininkai, tuo laiku daugumą sudarė japonų ir vokiečių kariai. Čia buvo 1940 m. didelis skaičius ištremtų lietuvių karininkų, kuriuos, kaip nepatikimus okupantai buvo atrinkę ir išvežę į Maskvą neva "tobulintis". Tada juos iš Maskvos išvežė neišfrontą, o į tą mirties lagerį, kur ir aš atsidūriau, -- sako Milukas. Bet 1948 metais jų neberadau, jie buvo išnaikinti, kaip pasakoją vienas kitas dar iš tų laikų išlikęs kalinys.

Radau tik vyskupą Ramanauską, o 1953 m. sutikau generolą Žilų ir majorą Polujanską, baigusį Prancūzijoje karo akademiją. Gyvenom aptverti šešiomis eilėmis spygliuotų vielų, suspausti tuose barakuose ir laukdavom, svajodavom, kad gal pralėks kada koks lėktuvas ir pamatys, nu-fotografuos. Deja, vel-tui. Joks civilizuoto pasaulio gyvis mus nepasiekė. Gyventi buvo nežmoniškai ankšta, todėl pra-

pinaši, Kada choras paliekamas kaip ta kolchozinė karvutė, kuri visi melžia, bet niekas nepasirūpina jos pašaru, vargu ar galima tikėtis iš tokios karvutės ilgų ištermės." --

dėjom taupyti kurą ir iš jo statyti daugiau patalpų, o tiesioginis darbas buvo lįsti po žeme ieškoti anglių.

Tie žemės turtai buvo žinomi jau ir caro laikais ir daromi projektai juos pasiekti, tačiau nebuvo sugalvota humaniško kelio tiems projektams įgyvendinti. Bolševikai žodžio humaniškas nežino, nepripažįsta, surinko užgrobtų kraštų žmones, pavertė vergais ir jie čia dirba.

Mūsų rasti senieji kaliniai tvirtino, kad ir pats gelžkelis iki Vorkutos praveistas tik vergų dėka, bet tas darbas kaštavęs vienas pabėgęs (špalas) viena gyvybė. Jie laikė mūsų atsiradimą laimingoj eroj, nes dabar padėtis esanti "žmoniškai", mat kasdien gaudavom savo "krūviną paiką" -- 500 gramų duonos, ko anksčiau nebūdavo. Šis davinys sustabdė masinį vergų mirimą.

Mūsų tame mažame pasaulyje aukščiausia karcera buvo, -- sako Milukas, -- jei gaudavai dirbti ne dieną ilgą valandą, bet nakties metu, tai buvo trumpesnis darbo laikas. Per keturias valandas pripumpavęs statinę vandens ir nutempęs į virtuvę gaudavai porą samčių sriubos su žuvies atlaikom.

Tokią "karjerą" dide-liu visų kalinių pasiaukojimu ir pastangomis buvo pasisekę išrūpinti vyskupui Ramanauskui. Paslapčia būdavo atlaikomos ir pamaldos, nes mūsų nelaimės draugais ten buvo ne vienas kunigas, iš kurių vienas sakė: "Aš ne kartą buvau

ispėtas pavojum, bet kai tik įlipu į sakyklą, pamatau žmonių veidus kenčiančius persekiojimą, laukiančius raminančio paguodos žodžio, neišlaikau neatvėręs širdies. Juk aš kunigas, kaip gi galiu savo žmonėms veidmainiauti. Taip ir ištrėmė".

Gyvendamas tose nepakenčiamose sąlygose, -- sako Milukas, -- išsikalbėdavau su nelaimės draugais kaliniams, kad jeigu kuriam pasisektų dar kuriuo nors būdu išvysti laisvę, kad neužmirstų likusių kalėti, kad praneštų Raudonajam Kryžiui, o aš dar prašiau pranešti ir JAV ambasadai.

Tokiu būdu vokiečiai iš to lagerio grįžę laisvę pranešė vokiečių Raudonajam Kryžiui, o tas painformavo JAV ambasadą, kuri pradėjo daryti pastangų mane išlaisvinti. Po devynių metų gyvenimo ant mirties slenksčio, buvau iškvieistas į Maskvą neva oficialiam teismui, kur buvau užklaustas, už ką esu nu-teistas. Čia papasakojau visą mano suėmimo istoriją ligi tos dienos. Tada prokuroras labai nustebė, kaip tai galėjo atsitikti, kas tą padarė ir t.t.

Teismas pripažino mane nekaltu ir paskelbė, kad esu laisvas. Taigi, vietoj 25 metų teko iškentėti, iš gyvenimo nuręšyti mirties stovykloje praleistus tik devynis metus. Norėjau tuoj pat iš Maskvos bėgti kuogreičiausiai ir kuo toliausiai, tiesiai į JAV, bet siūlė primygtinai priimti sovietų pilietybę ir leidimą gavau vykti tik į Lietuvą. Maskvoje prašant leidimo sakė, važiuok į Lietuvą, ten gausi leidimą į JAV, mes nieko apie tai nežinom. Tačiau, kada grįžau į okupuotą Lietuvą ir pradėjau rūpintis išvažiavimu, gaudavau nuolatinių atsakymą, važiuok į Maskvą, mes neturim teisių leidimus išdavinėti.

Taip duris bevirstant praėjo dar keturi metai ir fiziniai ir dvasiniai sunkauso gyvenimo. Grįžęs po devynių metų į savo tėvynę neberadau civilizuotos Lietuvos, ko-kia buvo nepriklausomybės laikais. Gyventojų daug pakeista rusais, o lietuviai taip pat pasikeitę, neberadau to lietuviško nuoširdumo, atviru-

mo, viens kitam pasitikėjimo. Gatvėse veidai prisilęgti, paniūrę, nes nebuvo šeimos, kuri nebūtų nukentėjusi nuo žiaurios okupanto rankos. Net ir jaunimas skaudžiai paliestas sovietų okupacinės valdžios, išmokęs tylėti ir moko senuosius tylėjimo meno, o mokykloje mokytojai nuolat kala į jaunimo galvas komunizmo statybą ir jo žydėjimą.

Kartą mokytojas, i-tikinėjęs klasę, kad "mes pastatėm Lietuvoje socializmą, pastatėm komunizmą ir greitai laiku gyvensim, kaip rojų" ir paklausė mokinių, kaip jie supranta, koks gi bus tas rojus. Vienas iš jaunėsiųjų mokinių drąsiai atsakė: "gi bus gyvenimas, kaip prie Smetonos". Toks vaiko atsakymas sukėlė didelį pasipiktinimą ir buvo iškel-tas net spaudoje.

Atvažiuojančiais iš laisvojo pasaulio lietuviams, kuriems leidžiama laisviau po kraštą važinėti, žmonės labai nepasitikti ir tolinasi. Pats gyvenimas krašte laisvojo pasaulio lietuviams yra gerai žinomas, todėl nekartosiu, sakė Milukas. Man gaila tėvynėj likusių brolių lietuvių. Esu giliai sujaudintas pamatęs laisvame pasaulyje gyvenančių lietuvių ryžtą ir pastangas, kurie su širdgėla paliko tėvynę, tuščiomis rankomis išemigravę, vėl sugebęjo tvirtai įsikurti ir su didžiausia meile dirba Lietuvos laisvinimo darbą. O, kad tai žinotų tauta, jiems būtų didė moralinė paguoda, įkvėpanti tikėjimą, kad mūsų tėvynė Lietuva vėl bus nepriklausoma valstybė, -- baigė pasakojimą prieš porą metų į JAV atvykęs A. Milukas.

E. Čekienė

HELP WANTED MALE

EXPERIENCED
STEEL PLATE FITTERS
&
WELDERS
For Steel Plate Fabricating Shop.
HELPERS also WANTED.
Top rate 58 hours a week. Paid Blue
Cross. Holidays & vacation.
OPATICK WELDING CO.
28880 Loma Warren, Mich.
(123-127)

BORING MILL OPERATORS

OPERATORS FOR CINCINNATI
GILBERT FLOOR TYPE MILLS
also

LATHE HANDS

HYDRO MFG.

19701 Moenart Detroit, Mich.
FO 6-4000 (123-132)

MAINTENANCE HELPER

MUST HAVE PRESS
REPAIR EXPERIENCE

HYDRO MFG.

19701 Moenart
Detroit, Mich.

FO 6-4000 (123-132)

MOULDERS

Experienced jobbing, loose pattern
work, experimental. Ferrous and non-ferrous. Highest wages. Overtime.
Paid holidays, insurance and bonus.
Steady work.

PROCESS FOUNDRY CO.

1545 Temple Detroit, Mich.
313 -- 961-3225 (125-131)

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE PIRKITE NAUJOJE MODERNOJE

PARAMA-

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

1. Import. 5 Stars Greese Brand 5th — \$5.39
2. Glenmore Vodka 5th — \$2.98
3. Coeur de France Cordials 5th — \$2.98
4. Import. 3 Stars French Cognac 5th — \$4.75
5. May Wine — Import.
From German 5th — \$0.98

6. Krupnik — Honey punch 5th — \$3.69
7. Import. Scotch Wiskey 5th — \$3.98

Be to, didžiausias pasirinkimas importuotų
maisto produktų iš viso pasaulio kraštų.

AKIMIRKOS

BRONYS RAILA

DIDELIO MOKSLO PAVOJAI

Šilima kaulų nelaužo, o mokslo galvos nelaužo. Maždaug šitaip tą didelę išmintį senovės lietuviai buvo sudėję ir į savo patarles. Be abejo, mokslas labai svarbus ir kasdien vis daugiau reikalingas, ypač elektromos ir astronautikos amžiuje. Jei kiltų kokia abejonė, tai gal tik dėl per didelės šilimos ir per didelio mokslo vaidmens. Šilima tampa pavojinga kaulams, kai virsta liepsna. Gi mokslas, kaip žinoma, irgi kartais padeda susisukti galvai, kai ji per sunkiai apviniuojama itin dideliu skaičiumi magistrų ir daktarų.

Ne, ne, -- tuo nenoriu pasakyti, kad dideli mokslai mums lievuams išvijoje grasintų vėl naujais pavojais. Tik per didelį šimtmečių stebint įvykius ir žmones, man atrodo, kad kai kada aukštieji mokslai ir gilus paskendimas mokslinėse profesijose neša nuostolių mūsų tautinei kultūrai ir neabejotinai pasilpnina darbą lietuvių, kuo ypač dar sielojasi Juozas Balačinskas ir Pasaulio Lietuvių Bendruomenė.

Imkim pavyzdį iš literatūros ir žurnalistikos barų. Dailis literatūrai ir laikraštininkų kaip dabar sakoma, "pasitraukusių į Vakarus", vėliau, net ir Amerikoje vis dar "nesusitvarkę". Tai reiškia - nepraturtėjo, neišliko į pelningus verslus, neužsiaugino respektuotino pilvuko, vis nenustojo murtėti, kad nėra teisybės pasaulyje, ir vis stengtėsi, kad jiems blyga ir blogiausia už visus. Neturėję ir nesistengę įsigyti naujų praktiškų profesijų, jie nerado kitokių "unlimited possibilities", kaip tik pasukti į fabrikus, dirbtuves ar šiaip jau kitas panašias negrų ir meksikonų tautines profesijas. Oponios rašytojos sukosi nelengvoje savo namų šeimininkystėje, gi jeigu kuri ir baltarankiškose bankų ar ofisų dausoje, tai vis dėlto aiškiai proletariato klasės lygmenyje.

Bet jie ir jos rašė, daug rašė ir teberašo. Pavyzdžių būtų pilnas delnas. Ir laiko surasdavo, ir energijos, ir nuotikos, ir įkvėpimo puošniai tarnauti jeigu ir ne visada tautos kultūros garbei, tai bent savo ambicijai, savo kuriančios asmenybės prestižui. Atimk iš mūsų tremties literatūros ir spaudos rašytojų ir laikraštininkų proletarus, - ir vargiai pusė iš tos mūsų rašlivos nepasiliktų.

O kaip su tais, kurie senus diplomus Amerikos universi-

tetuose pergromulojo į praktiškesnius, apsikaisę magistrų ir daktarų titulus? O kaip ir su tais, kurie proletariškų tėvelių paremiami, čia tiesioginiu ir normaliu būdu šiuos mokslus laipsnius įsigijo ir tuoj susirado jų vertas tarnybas? Šimtai ar jau tūkstančiai gabiių lietuvių baigė Amerikoje aukštųjų mokslus. Tuzinai jų dabar profesoriauja universitetuose, reiškiasi tyrimų laboratorijose, technologinėse institucijose, aeronautikoje ir astronautikoje, bajoriškai atlyginamoje biūnių administracijoje, pramonėje ar laisvoje profesijoje. Ir tik reti, reti jų vienetai dar pasiskardena literatūroje, būrelis spaudoje, kelios dešimtys kongresuose ir sąskrydžiuose.

Mat, senieji ir jaunieji magistras bei daktaras "nebeturi laiko". Jie užimti rimtesniais darbais, jų pečius sleigia atsakingi uždaviniai. Laisvalaikiais jiems reikia gilinti studijas, dalyvauti posėdžiuose ir priėmimuose pas savo dekaną, pas įtakingus profesijos draugus arba pasirodyti "bigboso" ruošimoje partijoje. Paprašius parašyti straipsnį ar kokią studiją, pasakyti prakalbą ar kiek padirbėti skyrėms valdyboje, jie visų katedrų varpais skambina, kad nė valandėlės jiems nebeišlieka laiko, kad ta tautinė veikla, pagaliau, per daug parapijinė, per daug primityvi, o galų gale labai sunku lietuviškai išmintingiau išsireikšti, kaip to mokslo laipsniai reikalauja...

Žinoma, su tuo natūraliai ima austis išdidumo ir tuštybės aureolė. O lietuviška spauda tik garsina jų laimėjimus, tik džiaugiasi jų pasisekimais amerikiečių pasaulio aukštybėse, fotografijas deda ir didžiuojasi, kad gabūs lietuviai galų gale pradeda, kaip ir dera, prisimušti prie tortų stalo.

Mes, proletariai, irgi džiaugiamės brolių laimėjimais, tik gal ne taip karštai didžiuojamės nes matome, kaip kasmet netenka dalies senų magistrų, o juos pakeisti primityvioje lietuvių kultūros ir visuomenės veikloje teatsiranda tik labai retas naujas daktaras.

Ir kaip tu nepradėsi tada žemaižiūriškai galvoti, kad dideli mokslai ir pasisekimai čia ne visada yra patys geriausi lietuvių išlaikymo draugai?

Šioje keistų galvojimų pynėje man, it žibintas, ilgai švietė Benediktas Babrauskas. Kiek per pusantro dešimtmečio buvo

jo prikurtėta Chicagoje? Energingas ir ilgametis Lietuvių Rašytojų Draugijos pirmininkas, visokių lietuviškų mokyklų steigėjas ir mokytojas, uolus laikraštininkas, įdomus kultūros kritikas, visuomenininkas. Pagaliau, prakalbininkas. Chicagičiai pasakojo, kad nuo jo dažnų ir ugningų prakalbų Michigano ežeras lėpavo iš krantų, o kai kurių salių lubos prakiurdavo.

Prieš trejetą metų savo kaulišką jaunystės draugą kartą apkalniau Cicero miestepirmą kartą po karo. Ir taip buvo gera, net graudu, ir lyriška, ir šilta ligi vidurnakčio išsikabinti, kaip proletariui su proletaru. Kambarys nedidokas, o veik ligi lubų knygomis, žurnalais, laikraščiais apverstas. Ir dar užrašas "Rūkoti draudžiama", - be abejo, ne sveikatos sumetimais, bet kad kartais pelenas per neatsargumą nenukristų į popierių krūvą ir gaisro nesukeltų.

Vėliau Benediktas prapuolė iš spaudos, ir iš kultūros, ir iš prakalbų stribūnų, prapuolė ilgai, mėnesiais, veik metais. Ir tik "Lietuvių Dienų" magazinas prėjusiais metais man atidengė paslaptį, įdėdamas džiugusmingas informacijas apie naujus mūsų akademikus. Jų tarpe plačiausiai aprašomas ir mano draugas Babrauskas, kuriame, pasirodė, per tą laiką Pensilvanijos Universitetas pripažino magistro laipsnį lyginamojo europiečių kalbamokslų srityje, o valstybinis Illinois Universitetas - magistrą iš rusų kalbos ir literatūros. Be to, Northwestern Universitetas jam suteikė gimnazijos mokytojo pažymėjimą, ir tada jis pasidarė vokiečių ir rusų kalbų mokytojas.

Labai būdingai "Lietuvių Dienos" paaiškino šį nuostabų perversmą tokiais sakiniais: "Tik atvykus į JAV, jam, kaip ir daugeliui, profesiją teko pakeisti ir dirbti įvairiuose fabrikuose. Sugaišta daug nepaprastai brangaus laiko ir sunaudota jėgų, kurios galėjo būti skirtos grynai mokslui ir kultūrai. Šalia fizinio darbo, Babrauskas, kaip ir ne vienas mūsų lietuviškos kultūros darbininkų, buvo įsitraukęs į lietuvišką veiklą. Anksčiau susigriebęs, šiandien Babrauskas būtų turėjęs ne magistrą, o daktaro laipsnį ir dėstęs kuriam universitete. To jam linkime dabar..."

Neabejotina, kad Benediktas būtų seniai dėstęs kokiame Loyolos universite, ir gal dar dėstys, ir daktarą gaus. Deja, aš to jam nelinkėčiau, nes tada galim galutinai netekti narsaus laikraštininko, literatū-

ros kritiko ir visuomenininko. Magazines teisingai liudija kad kol Babrauskas buvo įsitraukęs į fabriko darbininko darbą, tai buvo įsitraukęs ir į lietuvišką veiklą ir... jo jėgos buvo skiriamos lietuvių kultūros darbui ar literatūros mokslui. O kai tik pradėjo magistrui, Draugo puslapiuose pasidarė itin retas paukštis. O kai gaus dar daktarą, greičiausia tiek jį ir besuvalkysime...

Mane neramina ypač jau minimė ypatybė - tai tas mūsų kai kurių mokslo vyrų išdidumas ir išmandrėjimas Amerikoje. Jie, kaip sakėm, lietuviškuose dirvonoose aptyla, bet reikalui ištikus, pasidaro labai gudrūs ir viską gali įrodyti, kaip tik jiems atrodo geriau.

Taip ir B. Babrauskas, š.m. Draugo šeštadienio priėdė (Nr. 254) parašęs labai gražų ir įdomų, nors jau retą straipsnį apie septynis lietuvių rašytojus, kuriems šiemet sukako 60 metų. Straipsnis pavadintas "Septynetas šeštokų", ir tai yra kiek naujas išsireiškimas. Pagal lietuvių nemagistrutą mano kalbamokslų, "šeštokas" nereikšdavo asmens, sulaukusio 60 metų, o tik arba žmogaus pavardę, arba šeštos klasės mokinių, arba tam tikrą senovės šėšių grašių pinigėlį. Bet sutikim, kad tai galbūt naujoviška metafora.

Tačiau su vienu Babrausko mintimi niekaip, ir ypač iš principo, negalėčiau sutikti, laikyčiau ją ne tik keista, bet pavojinga ir nepateisinama literatūros veiklų vertinimo plotmėje. Tą problemą jis palietė rašydamas, deja, vėl apie Jurgį Gliudą, vieną iš jo septynių "šeštokų", apie kurio veiklų kalbos keistumus ir stilius be kraupiškumą jau buvo užsiminta ne vieno recenzento, o man Dirvoje neseniai kiek plačiau teko sustoti dėl reportažinės "Ago-

nijos" ne tik prastoko stiliaus, bet ir skurdžios kalbos iš viso. Dvigubas magistras B. Babrauskas keliose pastraipose apie J. Gliudą sukaktį daugiausia ir telietė šią žaizdą, labai imantriai ir bičiuliškai stengdamasis pateisinti tą vieną iš stambiausių gero rašytojo ydų. Esą, kadangi J. Gliuda gimęs ir vaikystę praleidęs Sibire, ten ėjęs į rusišką mokyklą, nors vėliau Kaune baigęs lietuvišką gimnaziją ir universitete teisės mokslus, bet nėra gavęs lietuvių kalbos, nei literatūros profesorių paramos, - tai "iš rašytojo, kuris gimė ir šešioliaka pirmųjų metų praleido svetimam mieste, lietuvišką žodį gal tik vakare kokią valandą teišgirdamas, stilistinių plonybių ar kalbos tobulybės reikalauoti būtų netikslu" (!)...

Netikslu?...

Na jau, brangus Benediktai, dvigubas kalbų magistre ir, tvirtai tikiu, būsimas daktaras, Loyolos profesorius. Jei aš galbūt klydau ne per švietisai atsiliepdamas apie Gliudą dos agoniško reportažo stilių, tai priklauso nuo to, kokius reikalavimus mes statome ir statysime literatūros veiklų, kuris būtų galimas pavadinti romanu. Kadangi kalba yra kintantis, evoliucionuojantis fenomenas, tai kalbos tobulių, aiškių, negalime reikauti iš jodo rašytojo, iš jokio žmogaus. Bet iš poeto ir beletristo visada buvo ir bus reikalaujamos įeigu ne būtinai stilistinės plonybės, tai kiekvieno atveju nors kiek originalesnio stiliaus brandumas, žodyno platumas, gramatikos ir sintaksės mokėjimas. Įrodinėti šią abėcėlę magistrui man būtų be veiko nepatogu. O buvusiam ilgamečiui Lietuvių Rašytojų Draugijos tremtyje pirmininkui, - beveik graudu.

Tokia tezė nepriimtina nei iš principo, nei konkrečiu mūsų

sibirioko atveju. Lietuvių tėvų sūnus, vėliau baigęs lietuvišką aukštesniąją mokyklą, kur Aukšros gimnazijoje turėjo lietuvių kalbos ir literatūros mokytoją prof. Mykolą Biržišką, paskui lietuviškai studijavęs lietuviškame universitete ir ilgai gyvenęs lietuviškoje aplinkoje, - nebent nebylys ir kurčias galėtų teisintis, kad nebuvo sąlygų pakankamai gerai lietuviškai pramokti.

O kaip lietuviškai stilingai ir taisyklingai rašyti išmoko tie mūsų veteranai, kurie tikrai nebuvo gavę nei lietuvių kalbos, nei literatūros profesorių paramos, kaip pvz. Kudirka, Maironis, Vaižgantas, Smetona, Jurgis Baltrušaitis ir dešimtytis kitų ano laikotarpio rašytojų ir laikraštininkų? Taip pat būtų per ilga išminėti daugybę įžymių rašytojų Europos ir Amerikos literatūroje, kurie savo puikius veikalus yra parašę ne savo gimtosiomis ir ne savo vaikystės kalbomis.

Tad ir B. Babrausko paminėtas vieno "šeštoko" "stilistinių plonybių ir kalbos tobulių" stoka galime aiškinti, suprantai, užjausti ar apgailėstauti. Bet tai nebus atsiprašymas, tuo labiau netikslumas, o ypač ne magistriškas kriterijus literatūrinio kūrinio vertei aptarti. Tai būtų tik liūdnas, o gal ir žalingas nuosmūkis teisinimas.

POSĖDŽIAVO JAUNIMO KONGRESO KOMITETAS

1966 lapkričio 6 Chicagoj Jaunimo Centre įvyko baigiamasis pasaulio lietuvių jaunimo kongreso komiteto posėdis, kuriame pranešimus padarė komiteto pirm. Algis Zaprackas ir visų kongreso komisijų vadovai bei vadovės. PLB valdybos sekr. ir kongreso finansų komisijos vicepirm. M. Lenkauskienė pateikė išsamią finansinę kongreso apyskaitą.

Balsavimu buvo nutarta kongreso komitetą likviduoti (jis atliks tik įvairius einamuosius reikalus), nes į jo vietą ateina kitas jaunimo organas -- PLB jaunimo sekcija.

Kongreso finansų komisijos atskaitomybei patikrinti PLB valdyba sudarė komisiją, į kurią yra pakviesti ir sutiko įeiti Andrius Mackevičius, Petras Balčiūnas ir Jonas Kazlauskas, visi trys iš Clevelando. (PLB)

ST. ANTHONY

SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

Joseph F. Gribauskas
Executive Secretary

4³/₄%

DIVIDEND CHECKS
MAILED QUARTERLY
ON INVESTMENT
SAVINGS
ACCOUNTS

5¹/₄%

LONG TERM
BONUS
SAVINGS
ACCOUNTS

1447 So. 49th Court
CICERO, ILLINOIS 60650
Phone 656-6330

HOURS: Mon. 9-8; Tues., Thurs., Fri. 9-5; Sat. 9-1; Wed. Closed

AUGUST STRINDBERG

RUDUO

August Strindberg (1849-1912) pasaulinio vardo rašytojas, žymiausias švedų dramaturgas, romano ir novelės meistras. 1879 m. pasirodė jo romanas "Roeda rumet" (Raudonasis kambarys), su kuriuo prasiveržė literatūrinis natūralizmas švedijoje. Vėliau sekė eilė romanų, scenos veikalų bei darbų iš švedų kultūros istorijos. Jo veikalas "Froeken Julie" laikomas vienu iš techniškai tobuliausių natūralistinės dramos veikalų. Jis paliko savo raštų penkiasdešimt penkis tomus.

A. Strindbergo kūryba turėjo labai didžiulę įtaką ne tik skandinavų, bet ir visos Europos literatūrai. Novelė "Ruduo" paimita iš jo rinktinės "Santuokos tragikomedija".

Nuo jų vedybų praėjo dešimt metų! Ar buvo jie laimingi? Tiek, kiek leido aplinkybės. Abu vienetai traukė jungą nelyginant pora arklių viename kinkinyje.

Jau pačiais pirmaisiais metais teko įsitikinti kad vedybinis gyvenimas anaipol nėra pilnutinė laimė, kaip daug kas sako. Antraisiais metais gimė kūdikis, užgriuvo nauji rūpesčiai, ir nebeliko laiko galvoti.

Jis buvo geras šeimos tėvas, gal net per daug geras. Šeimoje jis susikūrė savą pasaulėlį, kurio centras buvo jis pats. Iš centro ėjo į šalis spinduliai -- vaikai. Žmona taip pat stengėsi tapti centru, bet niekados nepatekdavo į patį skritulio vidurį, nes ten buvo vyras. Atsitikdavo, kad spinduliai kartais susikryžiodavo, sukibdavo, ir šeimos lygsvara sutrikdavo.

Dešimtaisiais bendro gyvenimo metais vyras gavo naują paskyrimą -- kalėjimų žinybos sekretoriaus postą, ir jam prireikė išvykti tarnybos reikalais į kitą miestą. Įprastinei bendro gyvenimo tvarkai buvo lemta suirti. Nusiminęs, kad visą mėnesį nematys šeimos, jis nežinojo, ko labiau pasigies -- žmonos ar vaikų, o gal visų drauge.

Vakare prieš kelionę jis sėdėjo ant kanapos ir žiūrėjo, kaip žmona krauna lagaminą. Firma ji sudėjo baltinius, paskui išpurtė kostiumus ir rūpestingai suklostė juos taip, kad užimtų kuo mažiau vietos. Jis niekad šitaip nesugebėtų! Ji nemanė esanti šeimoje tarnaitė, bet kažin ar laikė save žmona. Ji buvo motina: motina vaikams ir jam. Adė jo kojines, nė nepagalvodama, kad tas galėtų ją žeminti, ir niekad nereikalavo iš jo dėkingumo. Ji atrodė, kad nė vienas jų nelieka kitam skolingas, -- juk tai jo dėka ji ir vaikai turi naujas kojines ir dar daug ką kita. Jei ne jis, reiktų viską pačiai užsidirbti, kasdien eiti iš namų ir palikti vaikus be priežiūros.

Jis sėdėjo kanapos kampe ir žiūrėjo į žmoną. Dabar, kai išsiskyrimo valanda artėjo, tarpais jam imdavo mausti širdį. Žiūrėdamas į žmoną, jis pastebėjo, kad jos mentės kažkaip išsišovusios, o nugarą pakumpusi: juk amžinai ji stovi pasilenkusi prie lopšio, laidynės, krosnies. Jis taip pat gungtelėjęs nuo darbo prie rašomojo stalo ir nebegali apsieiti be akinių. Jis matė, kad jos kasos eina vis plonyr ir plaukai palei sklastymą gerokai žilstelėję. Ar ne jo, ne jo vieno dėlei ji prarado visą savo grožį? Ne, tai jų sudarytos mažutės komunos dėlei. Juk ji dirba ir savo pačios dėlei. Juk jo viršugalvis irgi prapliko, besigrumiant dėl jų visų. Jis ilgiau būtų išsilaikęs jau-

nas, jeigu jam nebūtų reikėję penėti tiek burnų, jeigu būtų vienas, tačiau nė akimirks jis nenorėjo likti vienas.

-- Gerai, kad tu šiek tiek prasiblaškyai, -- pasakė žmona, -- juk dabar nė kojos iš namų neiškeli.

-- Džiaugies, kad nusikratysi manim, -- tarė jis kiek graudingu balsu, -- o aš jūsų pasigiesiu.

-- Tu -- kaip katė, tu pasigiesi šilto kampe, bet nemanau, kad ilgtumeis manęs.

-- O vaikų?

-- Taip, kai atsidursi toli, o namie tu vis burbi ant jų, tiesa, nešiurkščiai, bet vis dėlto burbi. Ne, negaliu sakyti, tu juos myli, neturiu teisės tau priekaištauti.

Fer vakarienę jis e lgėsi labai švelniai, jam buvo liūdna.

Jis neskaitė vakarinių laikraščių, jam norėjosi šiaip sau paplepėti su žmona, bet ji buvo taip užsiėmusi visokiais namų ruošos darbais, kad neturėjo laiko leisti į kalbas, o, be to, per dešimtį metų, kuriuos ji prasiplūkdė vaikų kambaryje ir virtuvėje, jos širdis buvo gerokai apdiržusi.

Jis jaudinosi, nors ir nenorėjo to parodyti, -- chaosas kambaryje kėlė nerimą. Jam rodėsi, kad jo kasdienio gyvenimo, jo būties gabalai be tvarkos, kaip pakliuvo, sumesti ant dėžių ir stalų, o juodas lagaminas žioji savo nasrais tarsi grabas, ir jame -- balti marškiniai šalia juodo kostiumo, dar susiglamžiusio per kelius ir alkūnes. Jam vaideinosi, kad tai jis pats gulįs su baltais krakmolytais marškiniais, kad jį tuoj pat uždengs antvožu ir išneš.

(Bus daugiau)

DAILININKAS V. K. JONYNAS BOSTONO SUBATVAKARY

Tai ką dail. Vyt. K. Jonynas atvežė į Bostono kultūrinį subarvakarį -- nebuvo nei paskaita, nei dailės kūrinių paroda, o kažkas kita ir nekasdieniška.

Kai greta vieni kitų gyvenam, susidaužiam petis petin ar kur nors prie didesnių vandenių pasišnekam ir net kan-desniu žodžiu pasimėtom, aišku, tą žmogų pažįstam, net jo profesiją žinom, bet retai kada įsigilinam į jo darbus, apžvelgiam jo nueitą kelią.

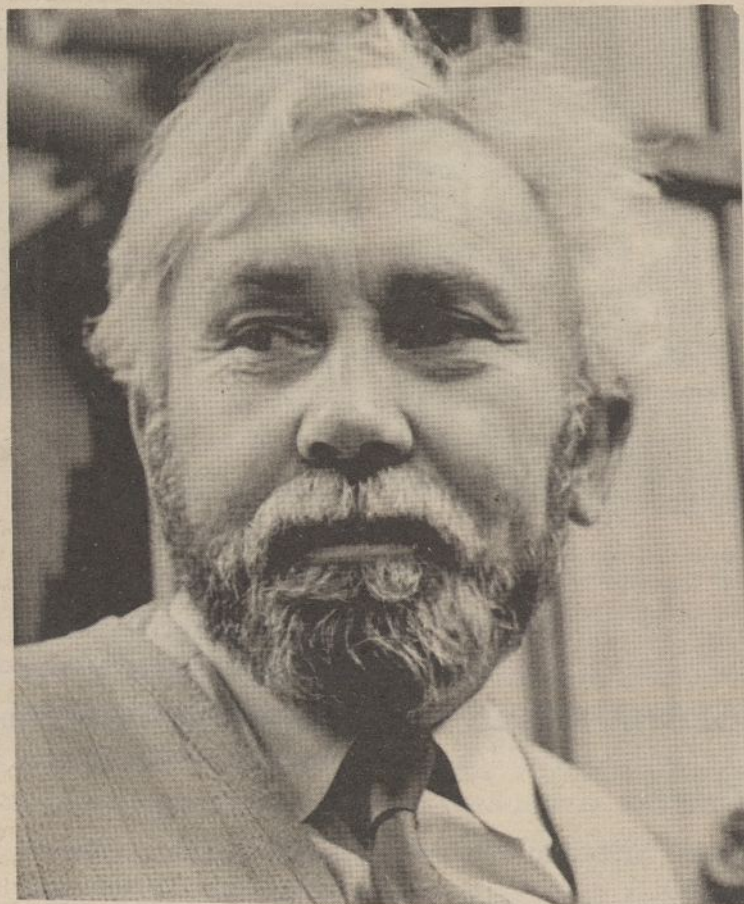
Tokių pažįstamų tarpe yra ir dail. Vyt. K. Jonynas. Žinom, jis yra iškilus grafikas, skulptorius, akvarelistas, religinio ir vitražinio meno kūrėjas. Tačiau, kai truputį iš arčiau pažvelgi į jo darbus -- pamatai figūrą, žymiai stambesnę ir didingesnę už tą, kurią sutinki vienoj ar kitoj gatvėj, viename ar kitame žmonių susitelkime, toj ar kitoj pajūrio vieto-

vėj. Iš tikro dail. Vyt. K. Jonynas yra vienas pačių pajėgiausių, daugiausia dailės meno techniką ir medžiagą įveikusių, daugiau už kitus pargarsėjusių nepr. Lietuvos išaugintų dailininkų. Pakanka tik pasakyti, kad JAV jis jau yra vitražais, skulptūrom, altoriais ir kt. menodalykais išdabinęs daugiau negu šimtą bažnyčių, kur jo darbai dominuoja, o kai kur ir architektūros pastato visumą sudaro. Stebina ir nuokojų trenkia toks Jonyno darbštumas ir kūrybingumas! Berods, teisingai kažkas tarė, kad genijai gimsta ir miršta niekam nežinomi, jeigu jie pritingi dirbti...

Lapkričio 19 d. Bostono kult. subatvakary dail. Vyt. K. Jonynas gal 20 minučių kalbėjo apie savo darbus, suskirstydamas juos į du kūrybos laikotarpius ir bandydamas klausytojus

įtikinti, kad jis esąs tas tretysis pasakos brolis, kuriam retkarčiais kai kas pasiseka... Poto ek-rane spalvotomis skaidrėmis jis parodė daugiau negu du šimtus savo atskirų darbų -- grafikos, skulptūros, vitražų ir akvarelinės tapybos kūrinių, kuriuose nesunku buvo išžvelgti kūrybinio plėkį, formų įvairumą ir turtingumą, tikrą ir iškilų dailės meno meistrą. Ir teisingai tą vakarą buvo tarta, kad tokiais darbais, tokia kūrybine jėga yra sukuriamas vieno asmens legenda, ilgą laiką išliekanti gyva mūsų gyvenimo vingiuotose pakelėse.

Šiame kult. subatvakary lankytojų buvo tiek, kiek tik buvo galima ALS-gos Bostono sk. namų Ila. salaitėj sutalpin-ti. Retesnis svečias, jau antrą sykį kult. subatvakary pasirodantis, buvo clevelandietis dr. J. Jakštas. Dail. Vyt. K. Jonynas susilaukė keleto klausimų ir ypač daug nuoširdžių plojimų, kas rodė ne tik rengėjų, bet

Dailininkas Vytautas K. Jonynas.

ir susirinkusių Bostono lietuvių dėkingumą už jo apsilankymą.

Vakaro gera nuotaika ir jo forma jau septintą sezoną rūpinasi kult. subatvakariams rengti ko-

misijos pirm. inž. Ed. Cibas. Apie kitą kult. subatvakarį bus pranešta atskirai. (t.st.)

SKAITYK IR PLATINK
DIRVĄ

LIETUVIAI ŽELDINA, O RUSAI NAIKINA...

Kaip jaunimas Lietuvos rūpinasi savo kraštu, gražiai liudija ir vie no moksleivio laiškelis Komjaunimo Tiesos redakcijai, kuriame jisai perskaitęs Anykščių Šilėlių, klausia, ar negresia Anykščių šilėlio likimas ir visiems Lietuvos miškams: tiek daug visokių dalykų daroma vis iš medžio... Redakcija nusiuntė savo atstovą į Miškų ūkių moks-linio tyrimo institutą ir ten gavo nuraminantį atsakymą. Lietuviai miškininkai, sako, tuo esą susirūpinę ir daug padarę, kad iš Lietuvos miškų neliktų tik "kalnai kelmuoti". Jau esą saugomasi beatodairiško miškų naikinimo ir jų daug sodinama. Idealu esą, kai 25% krašto žemių yra apaugę miškais. Lietuvoj šiuo metu jau esą 23%. Į dirbamas žemes miškininkai nesikėsina, bet upių ir ežerų šlaitus tai dar apsodinsia.

Sėkmingesniai miškų želdinimui esą naudinga turėti miškų dirvožemio kartogramas. Jos jau sudarytos 90,000 hektarų plote. Lietuviai ir šioj srity anksčiau už rusus susipratę. Bet rusai kitaip galingesni: jie, miškininkų nesiklausdami, ateina su savo nuodingomis naftos-chemijos įmonėmis, ir dar nežinia, kas bus greitesni, -- ar rusai miškus nuodys, ar lietuviai želdinti. (ELTA)

KAIP JIE GALI IŠSIMAITINTI?

Pasiremddama Vilniuje leidžiamo Liaudies Ūkio žurnalo (1966/9) duomenimis, vokiečių kalba leidžiamoji "ELTA- Pressedienst" pateikia Lietuvoj atlyginimo minimumą (40 rublių) gaunančio asmens mėnesinę išlaidų sumą. Maistas -- 22.50 rb., apranga -- 11.25, butas-kuras-šviesa-vanduo -- 1.79, švartos palaikymas ir pataisymai, susisiekimas -- 2.38, mokesčiai -- 1.25, kitos išlaidos -- 83 kapeikos.

... Negalima nepastebėti buto (?) pigumo, taip pat ir mokesčių nedidelės sumos. Aprangai 11 rublių per mėnesį irgi nedaug, bet kai tai yra daugiau kaip ketvirtadalis pajamų, dalykai pradeda atrodyti kitaip. Daugiau kaip pusė (56.2) pajamų maistui -- žiauru, bet kai tai yra tik 22 su puse rublio per mėnesį (75 kapeikos dienai), tai vėl neatrodo daug. Keliauninkai pasidžiaugia, kad geriausia-me Vilniaus restorane turėję progos papietauti už pusantro rublio ar net už mažiau, -- nebrangu. Bet kur ir kaip papietautų, jei turėtų ištisom dviem dienom tik pusantro rublio? Tie duomenys sako, kad gal šiaip taip galima vers-tis bent su 120 rublių pajamų per mėnesį. Bet tai tik aukštųjų pareigūnų pajamos. O su 60, su 40 ir net mažiau rublių per

(Nukelta į 6 psl.)

PIRKITE MAY'S KASDIEN: MIESTE 9:30 IKI 5:45, PIRMAD. IR KETVIRTAD. IKI 9:30. SKYRIAI 9:30 IKI 9:30

MES DUODAME EAGLE STAMPS

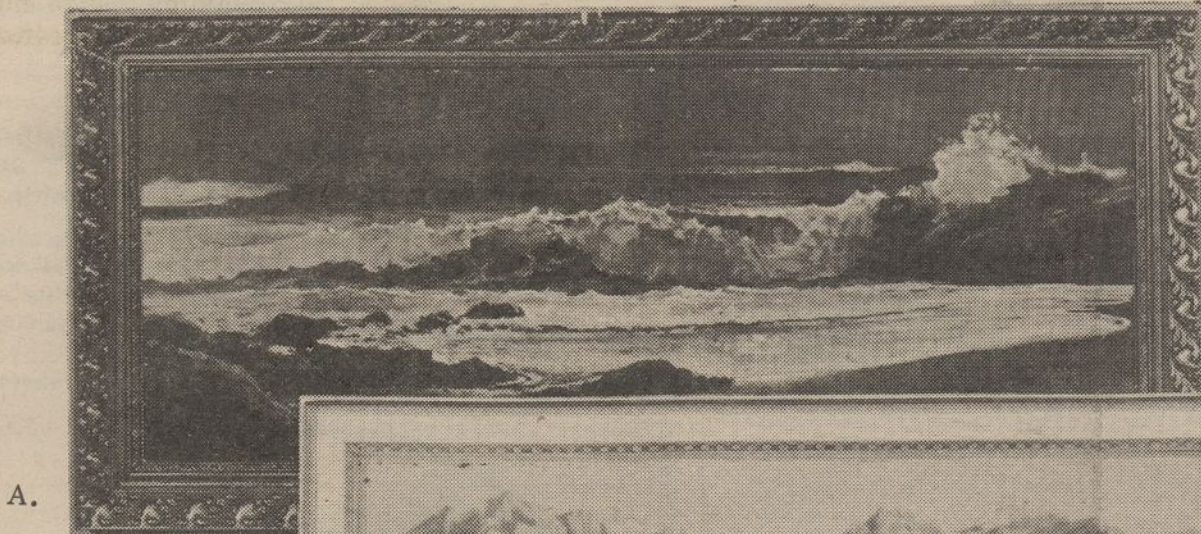
the **MAY** co.
ALL 6 STORES

PANORAMOS PAVEIKSLUOSE, PUIKIAI
IRĖMINTUOSE JŪSŲ BUTO PAPUOŠIMUI

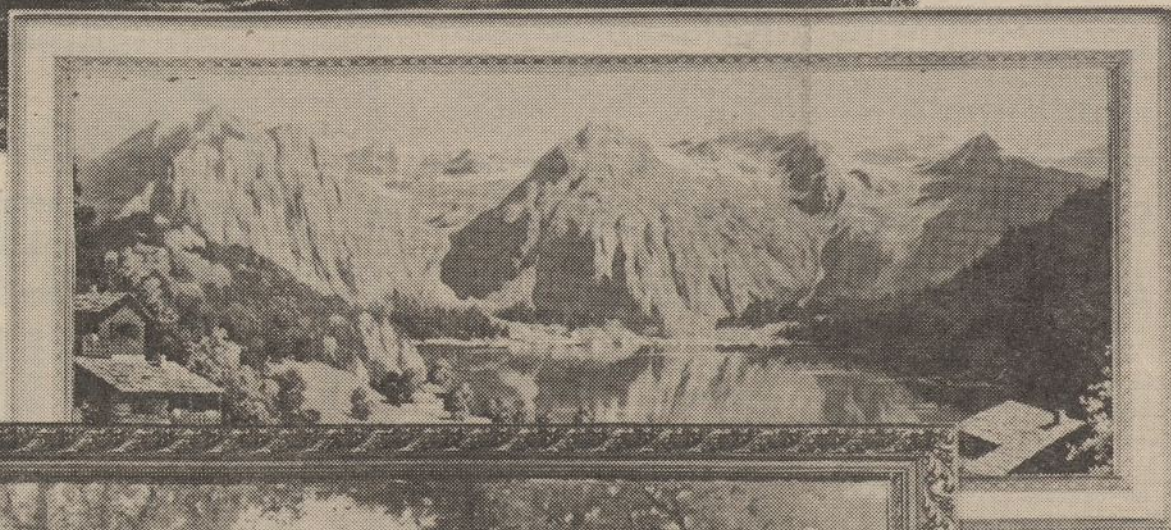
29.88

pasirinkimui

Štai, keturi majestotiški paveikslai, tikrai suteikia grožį ir eleganciją dekoravimui. Visi 31x67 inčų dydžio ir puikiai įrėminti. Visi su pavadinimais plokštelėje. Paveikslai, šeštas aukštas mieste ir visuose 5 skyriuose.

A.

B.

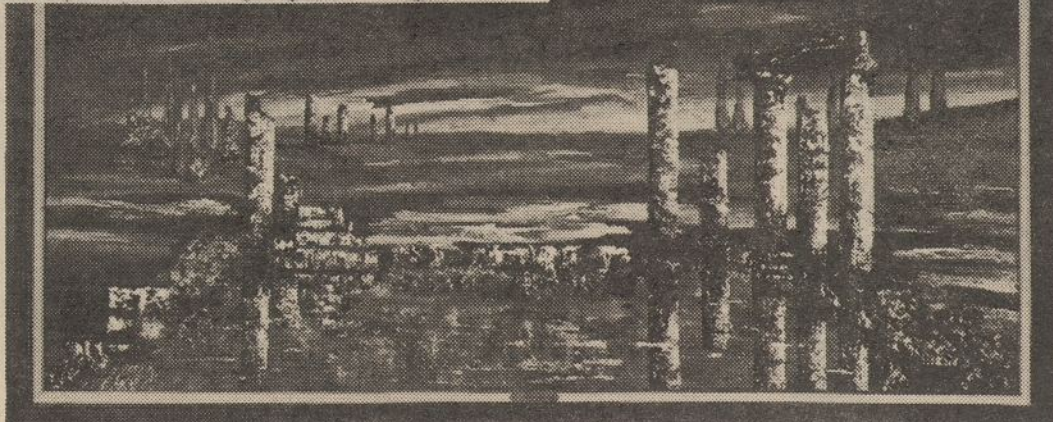

C.

A. "Golden Surf" — Robert Wood, 3 1/2" rėmai baltame rococo su pauksavimais.

B. "Spring Lake" — Baroni, rococo auksiniai 3 1/2" rėmai su baltu antikviniu atspalviu.

C. "Late Autumn" — Robert Wood, baltas rococo 3 1/2" rėmuose aukso antikviniu atspalviu.

D.

D. "55 Grecian Column" (mėlynas), Carter. Viduržemio riešutinio medžio darbas, 3 1/2" rėmai, lygūs.

L.B. Gage Parko apylinkės surengtosios spalio 30 d. paskaitos "Praktinės švietimo problemos" paskaitininkai: J. Plačas, Birutė Vindašienė, D. Velička ir St. Gečas, apyl. pirm. vadovė paskaitai ir diskusijoms.

LITUANISTINIS SEMINARAS CHICAGOJE

LB Gage Parko apylinkės valdyba, "Kultūrinių popiečių" organizatorė, daug dėmesio skiria įvairioms kultūrinėms bei švietimo problemoms. Ši kartą paruošė paskaitą: "Prak-

tinės švietimo problemos".

Valdybos pirm. St. Gečas atidarė susirinkimą pristatydamas prelegentus.

Pirmas paskaitą pradėjo J. Plačas. Jis kalbėjo apie mokytojų ir mokinių santykius mokykloje. Suskirstė mokytojus į tris grupes: mokytojus profesionalus, atsitiktinius pavaduotojus ir einančius mokytojų pareigas. Apibūdino ir jų pedagoginius gabumus mokykloje bei trūkumus. Taip pat ir mokinius sudarė į tris grupes: stropieji ir gero išsilavinimo mokiniai, vidutiniai ir "nenuoramai". Pastarųjų esąs mažiausias procentas mokykloje, bet labiausiai apsunkina visų grupių mokytojų darbą. Priežastis -- blogas auklėjimas namuose ir aplinkos veikimas.

Toliau kalbėjo B. Vindašienė -- vaiko psichologija ir lituanistinis auklėjimas. Prelegentė su giliu pedagoginiu psichologiniu išvalgumu analizavo mokinio psichologiją. Pateikė eilę netinkamo auklėjimo pavyzdžių. Tėvai netinkamu elgesiu namuose rodo blogus pavyzdžius vaikams. Dėl to netenka autoriteto vaikų akyse, nustoja įtakos į vaikus, o vaikai nerodo pagarbos tėvams. Motinos siunčia savo vaikus į lituanistinę mokyklą šeštadieniais tam, kad nors vieną dieną savaitėje būtų laisva. Mat, tarnaitę samdyti prie vaiko už valandą reikia mokėti 75 ct., o mokykloje valanda kainuoja tik 18 ct. Toks vaikas ateina be jokio paruošimo mokyklai. Anot prelegentės -- su raginimais, ūsiukais ir aštriais nagiukais. Visą auklėjimą primeta mokyklai, mokytojai. Už visas vaiko blogybes kaltinami mokytojai.

Lituanistiniu vaiko paruošimu mokyklai namuose tėvai visai nesiirūpina. Jie mielai su vaiku kalba angliškai, nes iš vaiko nori išmokyti anglų kalbos. Kur tokių tėvų autoritetas? Ar ilgai truks kai vaikai atsistos tėvų vietoje, o tėvai -- nieko vietoje bus.

Prelegentė sakė, kad mamytės savo vaikelius atveža į mokyklą ir mokytojų akyse su jais, nei šiaip, nei taip, bet kalbasi angliškai žargonu. Mat, dar nespėjusios iš vaikų

angliškai išmokyti.

Paskaita buvo nepaprastai įdomi, gili, patraukli gyvenimiškais pavyzdžiais, stipri pedagoginiu psichologiniu atžvilgiu. Po paskaitos prelegentė susilaukė klausimų, prašymų atspausdinti paskaitą kuriame nors laikraštyje. Susirinkime buvęs Kultūros Fondo atstovas J. Bertašius pasiūlė paskaitą atspausdinti ir išplatinti K.F. lėšomis.

Paskutiniu metu kalbėjo Domas Velička. Jis daugiau ryškino pedagoginiu atžvilgiu pirmųjų dviejų pasakytas mintis. Suminėjo lituanistinių dalykų mokymo sunkumus, nerūštingą studentų ir mokinių norą mokytis lituanistinių dalykų. Nurodė kad pragmatiškas dalykų perstatymas duoda naudos. Pav.: parodymas studentams amerikiečių, prancūzų ir kt. universitetų profesorių lietuviškai rašytų laiškų, kuriuose jie prašo lietuvių literatūros dėstymui medžiagos, juos patraukia. Mat, tas aiškiai parodo, kad ir iš lietuvių kalbos žinojimo galima duoną valgyti. Ir kartais dar labai gardžią.

Po paskaitų prasidėjo diskusijos paliestais klausimais.

Kaip vėliau buvo išsireikšta, tai buvo ne paskaitos, bet akademinių lygio lituanistinis seminaras.

(ap)

D. Velička, paskaitos metu vaizdžiai aiškina pragmatinį dėstymo metodą -- mokinių supažindinimą su konkrečiais pavyzdžiais, kurie juos patraukia mokytis lituanistinių dalykų. Klausytojų eilėse pirmieji du sėdi: prof. A. Varnas, agr. J. Bertašius.

STAMBUS VEIKALAS APIE LIETUVIUS KANADOJE

Kanados lietuvių bendruomenė, ypač per pastarąjį dešimtmetį, labai glaudžiai bendravo su Jungtinių Amerikos Valstijų lietuviams. Galima sakyti, kad nemaža dalis mūsų iškiliausios kultūrinės veiklos buvo bendra ir broliška. Kanados lietuviai yra draugėdalyvavę JAV se surengtose Dainų ir Tautinių Šokių šventėse. Jie yra čia prisidėję savo talentais, pasižvenčiusiu darbu ir visada nemažomis pinigėmis aukomis.

Kanados lietuviai buvo labai dosnūs ir kitose srityse. Pavyzdžiui, jie yra gausiai aukomis rėmę Amerikos lietuvių krepšinio išvykas į Pietų Ameriką, o vėliau į Australiją. Kanados lietuvių jaunimas ne tik gausiai dalyvavo šių metų Jau-nimo Kongrese, bet ir vyresnieji lietuviai dosniai aukomis parėmė to Kongreso organizavimą.

Taigi, Kanados lietuviai visada apčiuopiamai ir nuoširdžiai atsiliepdavo į Amerikos lietuvių prašymus prisidėti ir paremti vieną ar kitą reikšmingą lietuvišką darbą. Dabar atėjo laikas ir pareigą mums atsiliepti. Dabar Kanados lietuviams reikalinga pagalba -- greita pagalba atlikti uždaviniai, kuris pirmiausia skiriamas jų naudai, bet kartu

tai yra ir bendras lietuviškas reikalas visoje šiaurinėje Amerikoje.

Kanados šimtmetinių suaktyvųjų paminėjimui, kuris įvyksta ateinančiais metais, Kanados lietuvių bendruomenė nori prisidėti įvairiais būdais, o pirmiausia stambaus veikalo išleidimu, kur būtų atvaizduotas Kanados lietuvių įnašas į kultūrinį, ekonominį ir kitokį Kanados gyventis. Ta proga šiame veikale numatoma angliškai skaitančiai visuomenei pateikti daugiau žinių ir bendrai apie lietuvių ir Lietuvą. Tada bus labai naudinga lietuviško reikalo propagandai.

Šios stambios knygos paruošimas ir išleidimas kaštuos per 9,000 dolerių. Kanadiečių suaktyvųjų komitetas iš savo pusės leidiniui paremti davė 2,000 dolerių. Bet dar trūksta ir paties lietuviams reikia surinkti bent 7,000 dolerių. Čia jau ir mes, Amerikos lietuviai, galėtume ir turėtume prisidėti.

Šis veiklas apims apie 450 puslapių. Bus išleistas kietais viršeliais 2500 tiražu ir bus panašaus dydžio, kaip lietuvių Enciklopedija. Jis turės būti atspausdintas iki 1967 metų rugšėjo 1 dienos. Knygos vyriausieji redaktoriai -- Dr. J. Puzinas ir kun. Dr. Pr. Gaiga, ša-

Daiva Rūkaitė ir Česlovas Bakšys sutuoktinių dieną palydovų tarpe prie Šv. Kryžiaus bažnyčios, Chicagoje. Iš kairės: A. Žvėnė, E. Kavaliūnaitė, D. Prapuolenis, R. Valaitytė, D. ir Č. Bakšiai, I. Valaitienė, R. Valaitis, R. Prapuolienė ir Algis Varnas. Priešais Rimas Parakininkas. A. Plenio nuotrauka

lia jų, prie knygos pakviesti vi-sa eilė kvalifikuotų bendradarbių ir skyrių redaktorių.

Iš prisiūsto plano matyti, kad veiklą sudarys šie pagrindiniai skyriai: 1. Nuo Lietuvos ligi Kanados (red. Dr. J. Puzinas ir J. Kardelis), 2. Dvasiniai centrai (red. kun. P. Gaiga), 3. Lietuviai švietimo darbe (red. A. Rinkūnas), 4. Kultūrinės kūrybos talentai (red. St. Kairys), 5. Lietuvių spauda (red. kun. P. Gaiga), 6. Socialinė ir politinė veikla (red. A. Rinkūnas), 7. Sportas (red. K. Baronas), 8. Aukštojo mokslo profesionalai (red. Dr. J. Sungaila) ir 9. Lietuviai versluose ir pramonėje (red. dr. J. Kaškelis).

Ši trumpa turinio apžvalga parodo, kad šis veiklas bus Kanados lietuvių gyvenimo "enciklopedija" ir kartu šaltinis daugelio bendrų informacijų apie Lietuvą. Veiklas sparčiai ruošiamas. Dalis lietuviškai paruoštos medžiagos jau veržiamą į anglų kalbą. Knygos kaina bus nustatyta vėliau.

Amerikos lietuviai, prisidėdami ir mes prie šio stambaus ir naudingo veikalo išleidimo savo broliškoms aukoms. Aukos siųsti Kanados lietuvių Bendruomenės pirmininko A. Rinkūno vardu ir adresu: 941 Dundas St., W., Toronto, 3, Ont, Canada.

J.J. Bachunas, Pasaulio lietuvių Bendruomenės Valdybos Pirmininkas

Skaityk ir platink
DIRVĄ

CLEVELANDO PARENGIMŲ KALENDORIUS

LAPKRIČIO 27 D. Kun. Petro Dzegoraičio meno darbų paroda, Rengia LKDS Clevelando skyrius.

GRUODŽIO 3 D. Madų paroda, Rengia Putnamo senelių namų statybai remti komitetas.

GRUODŽIO 4 D. Sekmadienį SLA 14 Kuopos 65 metų veiklos minėjimas - pobūvis lietuvių salėje.

GRUODŽIO 4 D. Šv. Kazimiero lit. m-las tėvų k-to ruošiami pietūs Naujosios Parapijos salėje.

GRUODŽIO 26 D. Vysk. Vailančiaus lit. mokyklos eglutė.

GRUODŽIO 31 D. Šv. Jurgio parapijos k-tas ruošia Naujų Metų sutikimą.

GRUODŽIO 31 -- Naujųjų Metų sutikimas Slovėnų Auditorijoje, Rengia LB I-os Apyl. Valdyba.

GRUODŽIO 31 D. Amerikos lietuvių Piliėčių Klubu rengiamas Naujų Metų sutikimas lietuvių salėje.

1967

SAUSIO 8 D. Šv. Kazimiero lit. mokyklos Kalėdų eglutė Naujosios Parapijos salėje.

SAUSIO 14 D. Lietuviams Būdžiams Remti Valdybos metinis tradicinis blynų balius - vakaras šv. Jurgio parapijos salėje.

4³/₄

BUS MOKAMA PRADEANT
SAUSIO 1 D., 1967 M.
UZ VISAS SĄSKAITAS.

**Mutual
Federal
Savings**

2212 WEST CERMAR ROAD
CHICAGO, ILL. 60608
John J. Kazanuskas, Pres.

TURTAS VIRŠ DVIDESIMT MILIJONŲ

Automobiliams aikštė greta mūsų įstaigos

Nuo spalio mėn. 17 d. 1966 m. sąskaitos yra apdraustos iki \$15,000.00 per Federal Savings & Loan Insurance Corporation.

PETKUS
LAIDOJIMO ĮSTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

Naturally
**SUPERIOR
SAVINGS**
SINCE 1909
13515 EUCLID AVE.
6712 SUPERIOR AVE.
CLEVELAND

HOME and
REMODELING
LOANS
....
INSURED SAVINGS

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185th St.
KE 1-7770

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

GEORGE GUND, The Cleveland Trust Co. prezidentas, mirė Clevelande lapkričio 15 d., sulaukęs 78 m. amžiaus.

Velionies netekimu nustota netik prityrusio bankininko, bet ir visuomenininko ir meno rėmėjo.

Išbuvęs to banko prezidentu 25 metus, savo laiko didelę dalį jis pašventė Clevelando Meno Instituto ugdymui, plėtimui. Jo vadovybėje ne tik Cleveland Trust bankas išsiplėtė į vieną iš didžiausių Amerikoje, bet ir meno Institutas išaugo į krašte aukštai vertinamą meno instituciją.

Velionies netekimą giliai atjaucia ir daugelis kitų Clevelando kultūrinių institucijų.

SOCIETY NATIONAL BANK prezidentas Mervin B. France paskelbė, kad Neil J. Byrne, iki šiol dirbęs banko teisių skyriuje, pakeltas banko patikėtiniu, o William J. McDonald, buvęs Kinsman skyriaus vedėjas, paskirtas banko kasininko padėjėju.

Abu aukštąjį mokslą baigę vyrai turi ilgą bankinio darbo patirtį ir yra atsižymėję tos srities žinovai.

Society National Bank remia Dirvą savo skelbimais.

* URŠULĖ ANDRUŠAITIENĖ mirė lapkričio 24 d. Pašarvota Jakubs & Son Funeral Home, 936 E. 185 St. Laidojama pirmadienį, lapkričio 28 d.

* MADŲ PARODAI, kuri įvyks š.m. gruodžio mėn. 3 d. 7:30 val. vak. Šv. Jurgio prapijos salėje, sparčiai ruošiamasi.

Prie Chicagos modeliuotojų prisidės ir keletas clevelandiečių modelių, instruktuojamos A. Raulinaitienės.

Giedrė Moziliauskaitė rūpinsis modeliuotojų šukuosena.

Visi į madų parodą at-

LB Clevelando I apyl. pirm. F. Eidimtas įteikia dainaviečiams adresą ir dėkoja už "Nemunas žydi" parodymą Clevelando visuomenei. J. Garlos nuotrauka

'NEMUNAS ŽYDI' CLEVELANDE

Lapkričio 19 d. LB I Apylinkės Valdybos pastangomis buvo suorganizuota Dainavos Ansamblio viešnagė Clevelande, pastatant muzikinę pjesę "Nemunas žydi". Ne nauji ir išskirtini meno laimėjimai, bet tautinis to G. Veličkos veikalo motyvas, greičiausia, ir traukia visuomenę į salę, tuo išgelbstint rengėjus nuo piniginių nuostolių, o besidarbuojančius Ansamblyje paguodžiant ir paskatinant toliau ta linkme siekti naujų laimėjimų.

Veikalas, kad ir kdek pakeistas, daugeliui jau žinomas iš Vokietijos laikų. Tačiau, kad ir retais pasirodymais, Dainavos Ansamblis pasiryžo vėl į atkurti ir pristatyti lietuvių visuomenei. Be abejonės, ir ateityje toks veikalas turės pasisekimą, jei bus įdėta pastangų režisūrinei ir valdybinei pušei patobulinti.

Reikia pripažinti, kad muz. Jono Zdaniaus muzikinis veikalo apipavidalinimas, muz. Petro Armono dirigavimas ir puikūs Vytauto Kušleikos simfoninio orkestro muzikų atranka ir veikalo išpildymas, kitaip tariant, muzikinė veikalo pusė buvo atlikta be priekaišto. Čia tenka įjungti solistę Neriją Linkevičienę (Nastę), puikiai atlikusią solo dainas ir Dainavos choro balsinę medžiagą.

Valdyboje išsiskyrė iš kitų Irena Radienė pletkininkės Marcės vaidmeny.

Tautiniai šokai Nijolės Pupienės paruošti kruopščiai, tik šokėjai neturėjo pakankamai vietos tinkamai "išsitiesti". Čia ir susiduriama su problema, kada visas veikalo pastatymas turėtų nukentėti dėl netinkamų scenos sąlygų.

Solo šokuose simpatyngai pasirodė Kristina Žebrauskaitė. Gyvatarą šokėjai turėjo pakartoti, publikai susižavėjus tiek šokiu, tiek gyva ir puikiai atlikta muzika.

Pabaigoje Clevelando organi-

silankiusieji turės progos laimėti Vyt. Raulinaičio skulptūrą, kun. P. Dzegoraičio ir Rimo Laniausko paveikslus.

Primenam, kad laisvųjų mėjimų - bilietų šaknelės platintojai kaip galint greičiau grąžinti Putnamo senelių namų statybą remti Komitetui Clevelande.

zacijų vardu LB I Apyl. pirm. F. Eidimtas Dainavos Ansambliui įteikė adresą, o eklei pastatymo vadovų ir vaidintojų buvo prisegtos gėlės.

Sekmadienį, šv. Jurgio bažnyčioje Dainavos Ansamblis giedo lietuviškų pamaldų metu, o po to buvo priėmimas Čiurlionio Ansamblio namuose.

Kun. J. Halaburda, buvęs Šv. Jurgio parapijos klebonas, neseniai miręs Floridoje.

* GRUODŽIO 4 D. su-eina 25 metai nuo prof. Stasio Šalkausio mirties.

Šiai sukaččiai paminėti Clevelando ateitininkai gruodžio 4 d. Šv. Jurgio prapijos bažnyčioje ir salėje rengia iškilmingą Stasio Šalkausio minėjimą - akademią.

Programoje: 10:30

iškilmingos pamaldos. Po pamaldų Akademija, kurioje paskaitą skaitys A. Kasiulaitis.

Pamaldų metu gieda Šv. Jurgio parapijos choras, vad. muz. Fr. Ambrazo ir solistė Aldona Stempuzienė.

Šis minėjimas rengiamas visai Clevelando lietuvių kolonijai, todėl visi lietuviai yra mielai kviečiami.

Ateities Klubas
Valdyba

HELP WANTED MALE

MACHINISTS

THE CLEVELAND PNEUMATIC Tool Co.

3784 E. 78 St.
341-1700

A Subsidiary of
PNEUMO-DYNAMICS Corp.

MACHINISTS
TO WORK ON
AERO SPACE
MISSILE and
Aircraft Components

KELLER-HYDROTEL

Contouring and profiling
Machines

HORIZONTAL
BORING
MILLS

TURRET
LATHES

GAP TURRET
LATHES

ENGINE
LATHES

MILLING
MACHINES

RADIAL
DRILLS

NUMERICAL
CONTROLLED
MACHINES

GAUSITE GERĄ VALANDINI
ATLYGINIMĄ IR VISUS PRIEDUS

Interviewing Hours
8:15 A.M. to 5 P.M.

OR CALL
341-1700

for an interview convenient
for you.
An Equal Opportunity Employer

Laborers Semi-Skilled

Also Fabricating
Helpers and Welders

Apply in Person
Shipping Department

MAY-FRAN
MFG. CO.

1710 Clarkstone Rd.

An Equal Opportunity Employer

AR TUO VISUOMENĖ PATENKINAMA?

Prieš keletą savaitių LB II Apylinkės pasidarbavimu buvo surengtas "Kantatos" pastatymas su Čiurlionio ansambliu ir Toronto Varpo chorą.

Dabar, LB I Apylinkės pastangomis patiekta clevelandiečiams Chicagos Dainavos ansamblio "Nemunas žydi".

Tuo lyg pasistengta įrodyti, kad ir viena ir kita Apylinkė pademonstravo savo svarbą Clevelando lietuvių gyvenime. Nesakyčiau, kad tie spektakliai buvo vienos ir kitos Apylinkių varžytinė veikloje -- taip tik susidėjo aplinkybės.

Visuomenėje sklinda balsai, net ir raginimai, kad abi Apylinkės privalo rasti galimybes tapti viena bendra Bendruomenės Apylinkė.

Kelių savaitių laikotarpį patiekimas dviejų brangių spektaklių yra mūsų kolonijai apsunkinimas. Ir vienu ir kitu atveju, žinoma, ir rėmėjai ir publika buvo vieni ir tie patys. Šeimos turėjo gerokai pakrapštyti savo kišenes

• Nedelskime ilgiau ir padidinkime savo gyvybės draudimą, kol dar nėra vėlu. Dėl informacijų skambinkite prityrusiam draudimo atstovui — V. Giedraičiui tel. 944-6835.

• Apdraudus reikais geriausius patarnavimus gaukite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

SAVININKAS PARDUODA

6 1/2 kamb. pusiau mūrinį namą — colonial. Neff Rd. ir E. 185 gt. rajone, prie Nujos parapijos. 2 automob. garažai. Kilimai ir užuolaidos. Pramogoms kambarys.

Teirautis — IV 1-2366 po 6 val. vak. (124-126)

PARDUODAMAS NAMAS

4 miegamieji — 1 apačioj. Grovewood rajone. Savininkas išsikrausto. Privalo parduoti. \$12,800. Tel. 752-3400.

SLAUGĖS PADĖJĖJA

Reikalinga moteris pacientams aptarnauti senelių prieglaudoje.

Teirautis tel. 486-7676. (122-127)

NAUJOS, IDOMIOS KNYGOS!!! UŽSISAKYKITE PER DIRVĄ!!!

Bronys Raila — LAUMIŲ JUOSTA —
kietais viršeliais\$3.75
minkštais\$2.50
V. Šliogeris — A. SMETONA — žmogus ir
valstybininkas\$2.00
P. Tarulis — VILNIAUS RŪBAS —
kietais viršeliais\$3.75

Be to, Dirvoje galite įsigyti ar užsisakyti plokšteles:
A. Stempuzienės — D. Lapinsko — Dainas
Stereos — \$7.00, Hi-fi — \$6.00
St. Baro — Operų arijos
Stereos — \$7.00, Hi-fi — \$6.00
J. Vaznelio dainų ir arijų rečitalis\$5.00

Siunčiant čekį ar perlaidą, pridėkite 25 centus persiuntimo išlaidoms.

DIRVA,
6907 Superior Avenue,
Cleveland, Ohio 44103

Johann Strauss orkestras iš Vienos, diriguojamas Johann Strauss'o to paties vardo proantuko, gruodžio 4 d (sekmadienį) 3 val. p.p. pasirodys Music Hall.

Orkestrą papildys solistai: gražuolė Dagmar Koller -- sopranas ir Walter Kraentler, tenoras, Bilietai gaunami Cleveland Opera Assoc, kasoje, 2816 Euclid, Burrows ir Higbes krautuvėse.

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

* ANTANAS RUDIS, ALT pirmininkas gavo laišką iš Valst. Departamento pasekretoriaus Europos reikalams Walter J. Stoessel, Jr., kuriame jis dėkoja Prezidento ir Valstybės Sekretoriaus vardu už ALT telegramas. Savo laiške p. Stoessel, Jr. rašo, kad JAV tvirtai ir pastoviai rėmė Lietuvos, Latvijos ir Estijos nepriklausomybės ir savarakiškumo principus ir pilna simpatija ir supratimu žiūri į tų aspiracijų ateitį.

* KORP! NEO-LITHUANIA New Yorke, per savo pirm. Aldoną Čekienę, prisiuntė Dirvai 20 dol. auką už Korporacijos metinės šventės garsinimą.

NEW YORK

LIETUVIŲ
DĖMESIUI

Jau 26 metai prabėgo, kai Lietuva neteko laisvės. Daug jos vaikų buvo ištremta į Sibirą, kiti išblaškyti į nesvetingus pasaulio kraštus.

JAV-bių lietuviai buvo ir tebėra vargan patekusių ir persekiojamų tautiečių vienintelė viltis. Jų šauksmai ateina į Balfą iš mirtį nešančio Sibiro, iš pavergtos Lietuvos, Lenkijos, V. Vokietijos, Pietų Amerikos ir kitų kraštų.

Balfas visomis pajėgomis stengiasi tą kenčiančių tautiečių šauksmą išgirsti ir jiems padėti. Balfas gali tai padaryti tik Jūsų aukotais pinigais.

Aukų rinkimo vajas New Yorke ir apylinkė-

se šiomet vyksta iki gruodžio 10 d.

Tenelieka Didžiajame New Yorke nė vieno lietuvių, kuris neatsiųstų savo aukos Balfui. Didelės ar mažos aukos vistiek padeda mūsų tautiečiams kovoti su vargo slibinu.

Aukas išsiųskite 105 Grand St., Brooklyn, N. Y. 11211. Jas galite nusi-rašyti nuo mokesčių.

Už visas aukas iš anksto nuoširdžiai dėkojame.

BALFO Šimtojo skyriaus Valdyba

* LIETUVIŲ VYRŲ CHORAS New Yorke, vadovaujamas muz. Vl. Baltrušaičio, uoliai ruošiasi metiniam koncertui, kuris įvyks gruodžio mėn. 11 d. Franklin K. Lane mokyklos salėje Woodhavene.

Kaip žinome, praeitieji koncertai susilaukė puikaus įvertinimo ir choras klausytojų neapvylė. Reikia tikėtis, jog didoka mokyklos salė bus pripildyta, nes dainos šiam koncertui parinktos tikrai nuotaikingos ir gyvos. Kai kurios bus padainuotos kartu su solistu J. Vazneliu.

ELIZABETH

* ALTS-GOS ELIZABETHO SKYRIAUS metinis narių susirinkimas įvyks š.m. gruodžio 11 d. 4 val. Lietuvių Laisvės salėje. Susirinkimui pasibaigus -- vaisės.

* ATLANTO RAJONO skautų stovyklavietei paskutiniu laikotarpiu au-kojo: po 50 dol. Lietuvių Laisvės Svetainė Elizabethė ir ALB New Jer-

AUKOS DIRVAI

A. S. Trečiokas, Orange ... 5,00
J.L. Kaš-Kasmauskas, Dorchester 10,00
D. Prunskytė, Hamilton 4,00
E. Dambrauskas, S. Haven 4,00
J. Šilgalis, Baltimore 1,00
A. Dargis, Rochester 4,00
K. Balaišis, Cleveland 1,00
Z. Kalinauskas, Elizabeth .. 1,00
K. Seliokas, Waterbury 2,00
A. Vaišnys, Los Angeles .. 4,00
J. Gričius, Omaha 2,00
B. Tiškus, E. St. Louis 3,00
A. Elijošius, Roexdale 2,90
J. Naras, Philadelphia 2,00
L. Šeškus, Toronto 4,00
A. Pioplys, Toronto 9,00
A.V. Ščiuka, Paterson 1,00
J. Gilvydis, Franklin 5,00
V. Kulbokas, Chicago 4,00
A. Plečkaitis, Cleveland ... 5,00
Dr. G. Petersonas, Dearborn 5,00

Skaityk ir platink
DIRVĄ

KOSTAS RAMANAUSKAS SUKAKTUVININKAS

Kostas Ramanauskas, nenuilstantis Dirvos rėmėjas ir Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos ir kitų vienetų darbuotojas lapkričio 23 d. suėję 60 m. amžiaus.

Sukaktuvininkas, tipiškas Sudavijos sūnus, lietuviškame visuomeniniame darbe reiškiasi nuo mokyklos laikų. Studijuodamas VD Universitete priklausė ir aktyviai dirbo Studentų Atsargos Karininkų Korp! Ramovė. Buvo jos steigėjų eilėse. Lietuvos okupacijų metais priklausė pagrindžio gretoms. Atvykęs į JAV ir apsigyvenęs Chicagoje, įsijungė į ALTS ir iki šiol aktyviai dirba jos eilėse. Turbūt nė vienas šios sąjungos parengimas neapsieina be Kosto talkos, kaip lygiai jis materialine parama ir asmeniškų daly-

Californijos gubernatorius Reagan su lietuviais -- Naujai išrinktas Californijos gubernatorius respublikonas Ronald Reagan Los Angeles lietuvių tarpe. Nuotraukoje iš kairės: K. Liaudanskas, Los Angeles County Republican Assembly pirm., C. Fabian, gubernatorius Ronald Reagan, O. Bielskienė, Lietuvos gen. konsulas dr. J.J. Bielskis ir B. Čiurlionis, L. Kančausko nuotrauka

LOS ANGELES

* ŽURNALO "METMENYS" pristatymą ruošia Santaros - Šviesos Federacijos Los Angeles skyrius gruodžio 3 d. 7:30 vakare Tautiniuose Namuose. Žurnalą apsi-

būdins dr. Marija Gimbutienė, meninėje dalyje jaunas aktorius Algis Žemaitaitis patieks šį tą iš Metmenyse pasirodžiusios poezijos.

Metmenų redaktoriaus dr. Vyt. Kavolio atsiųstą paskaitą perskaitys D. Mackialienė.

Los Angeles lietuvių moterų meno vienetas "Sutartinė" išpildant programą Liet. Katal. Susivienijimo, Los Angeles Kuopos rengtame 80 metų veiklos minėjime lapkričio 12 d. Iš kairės: O. Mironienė, Z. Stroputė, J. Radvenienė, R. Aukštikalnytė, Br. Skirienė, A. Bajalienė ir C. Dambrauskaitė. Sutartinei vadovauja muzikė Ona Metrikienė, L. Kančausko nuotrauka

KALĖDOS JAU NETOLI ...

Dabar, jau pats laikas pagalvoti ir paplanuoti kokią dovanų siuntinį pasiųsti savo artimiesiems.

Padaryti tai yra paprasta ir lengva, taip pat ir pigu, pasinaudojant leidžiamu siųsti prekių kainoraščiu, kurį gali gauti kiekvienas, veltui, pareikala-vęs pas mus.

Tiems, kurie neturi daug laisvo laiko, arba nežino ką reikėtų siųsti, siūlome jau paruoštus praktiškus ir reikalingus siuntinius.

RK 1. (MOTERIŠKAS)

Vilnonė paltui medžiaga 3 jardai, itališkas nailoninis lietpaltis, nepermatomo japoniško nailono suknelei 4 jardai, 2 p. vilnionių arba nailoninių kojinių, 1 vilnonė gėlėta arba su įvairiais raštais skarelė, 1 šilkinė skarelė, 2 biro, vilnonis megstukas ir graži dėžė šokoladiniu saldinių. \$75.00.

RK 2. (VYRIŠKAS)

Grynos vilnos nertinis, 3 1/2 jardo vilnonė kostiumui medžiaga, 2 nailono viršutiniai marškiniai, 2 p. vilnionių kojinių, 1 p. odinių pirštinių, 2 biro, 1 kaklaraštis, 1 itališkas nailono lietpaltis ir dėžė šokoladinių saldinių. \$75.00.

JUNG TINIS SIUNTINYS RK1 IR RK 2 KAINUOJA \$135.00.

4 sv. taukų, 1/2 sv. arbatos, 1/2 sv. geriamo šokolado, 1/2 sv. kakavos, 2 sv. ryžių, 5 sv. miltų, 1 dėž. nescafe, 1 sv. saldinių, 1 sv. razinkų, 1 sv. cukraus, 1/4 sv. pipirų, 1/2 sv. šokolado.

\$30.00.

Tebesiuočiami mūsų anksčiau skelbtieji didelio pasisekimo turį siuntiniai: V-3, 10 1/2 jardo kostiumams medžiaga, už \$55.00, P-3, trims paltams angliška vilnonė medžiaga už \$60.00. N-4, 16 jardu nepermatomo nailono suknelėms už \$45.00.

BALTIC STORES LTD.

(Z. Juras),

421 Hackney Rd., London, E. 2. England.

Seniausia šioje srityje lietuviška firma. Garantuotas su gavėjo parašu patvirtintas pristatymas, per 3-4 savaites, visos siuntos registruotos ir apdraustos.

Atstovai: Gaiva, 3570 W. Vernor, Detroit, Mich.; A. Kusinskis, 167 Colledge St., Apt. 2, Sudbury, Ontario; L. Radzevičius, R. R. 2, Port Arthur, Ontario, Canada.

Neolituanų metinė šventė New Yorke vyr. valdybos atstovė E. Kavaliūnaitė (teikė filisteriui Antanui Diržiui korporacijos žiedą. V. Gruzdžio nuotrauka

GRUODŽIO 10 D. A.L.T. SĄJUNGOS NAMUOSE 484 E. 4th St., So. Bostone. Rengiamas: DIRVOS AUKSINĖS SUKAKTIES IŠKILMINGAS MINĖJIMAS-BALIUS.

Kalbės teisin. A. Diržys iš New Yorko.

Meninę programą išpildys Bostono vyrų Sekstetas, vedamas kompoz. J. GAIDELIO.

Pradžią: 7 val. vakaro.

Bostono lietuvių visuomenė, ALT Sąjungos ir "Vilties" draugijos nariai maloniai kviečiami dalyvauti.

A. L. T. Sąjungos Bostono Sk. Valdyba

sey Apygarda, po 25 dol. Augulis Vacys, po 10 dol. Crystal Vending Co. ir Benis Lokis (kuris savo auką padidino iki 20 dol.) po 2 dol. Mekas Povilas ir Linkevičienė Izabelė. Skautams remti komitetas šias aukas persiuntė Stovyklavietės Komitetui ir nuoširdžiai dėkoja visiems aukotojams

* DAR GALIMA GAUTI Antano Rūko "Mano tautos istorija", pasiuntus 5 dolerius šiuo adresu: Mr. A. Rūkas, 3346 W 65 Pl. Chicago, Ill. 60629. Knyga didelio formato, drobės viršeliais, lenktais celofanu, liuksusinio popierio, papuošta 37 Viktoro Petravičiaus grafikos darbais -- tinka šventinėms dovanoms. (sk)